

การศึกษาสัญญาที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การศึกษาสัญญาที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2564
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา"

ของ ญาศิณี บุญมา

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริวิสุทธิ์ กาวิละนันท์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(ดร.อรทัย ชินอัครพงศ์)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์กรธร รอดทรัพย์)

อนุมัติ

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล มณีสว่าง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การศึกษาสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา
ผู้วิจัย	ญาศิณี บุญมา
ประธานที่ปรึกษา	ดร.อรทัย ชินอัครพงศ์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2564
คำสำคัญ	สัญลักษณ์, อุดมการณ์, เพลงมาร์ช, โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวนทั้งหมด 48 เพลง มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. ศึกษาประเภทของสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนตามแนวคิดสัญศาสตร์ของชาร์ลส แชนเดอร์ส เพียร์ซ (Peirce, 1902) และ 2. ศึกษาอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของฟาน เด็ก (van Dijk, 2000, 2006)

ผลการศึกษาสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนพบสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์จำนวนทั้งหมด 86 สัญลักษณ์ และพบว่าสัญลักษณ์ปรากฏมากกว่าภาพเสมือนและดรรชนี นอกจากนี้สามารถจัดแบ่งประเภทของสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ได้ 6 ประเภท ได้แก่ 1. สัญลักษณ์ 2. สัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน 3. สัญลักษณ์ธง 4. สัญลักษณ์เลือด 5. สัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา และ 6. สัญลักษณ์สิ่งของอื่น ๆ

ผลการศึกษาอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในสัญลักษณ์พบอุดมการณ์หลัก 2 ชุดอุดมการณ์ ดังต่อไปนี้ 1. อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 2. อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ซึ่งอุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมี 8 ชุดอุดมการณ์ความคิย่อย ได้แก่ 1. อุดมการณ์ความสามัคคี 2. อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะ 3. อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาท 4. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย 5. อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬา 6. อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด 7. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และ 8. อุดมการณ์ความกตัญญู นอกจากนี้ยังพบว่าอุดมการณ์ความภาคภูมิใจใน

โรงเรียนมี 3 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ได้แก่ 1. อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน และ 3. อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

Title	SEMIOTICS REPRESENTING IDEOLOGIES IN MARCHING SONGS OF THAI HIGH SCHOOL
Author	YASINEE BOONMA
Advisor	Orathai Chinakhrapong, Ph.D.
Academic Paper	M.A. Thesis in Linguistics, Naresuan University, 2021
Keywords	Semiotics, Ideology, Marching songs, Thai high schools

ABSTRACT

This research aimed to study semiotic ideologies in 48 marching songs of Thai high schools, including 2 main purposes of this research: 1) examining signs in the lyrics based on semiotics theory (Peirce, 1902) and 2) examining hidden ideologies of the signs based on ideology theory (van Dijk, 2000, 2006).

In the lyrics of the marching songs, 86 signs were found. Symbols were found more than icons and indexes. In addition, the signs were able to divided into 6 types, including 1) color terms, 2) school emblems, 3) flags, 4) blood, 5) religious objects/places and 6) other objects.

Besides, it was repeatedly found these 2 main sets of hidden ideologies in the signs, which were 1) being good and desirable students and 2) being proud of their own high schools. The ideology of being good and desirable students had 8 sets of idea, including 1) harmony, 2) discipline and perseverance, 3) obligingness and manner, 4) femininity and masculinity, 5) excellence in academics and sports, 6) pride of their hometowns, 7) importance of nation, religion and the king and 8) gratitude. Finally, the ideology of being proud of the schools included 3 sets of idea which were 1) showing appreciation and adoration of the schools, 2) roles of the schools and 3) maintaining the schools' reputation.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้และความกรุณาและปรารถนาดีของ ดร. อรทัย ชินอัครพงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ให้ความรู้ คำแนะนำและเวลาตรวจทานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วยความทุ่มเทและเอาใจใส่เป็นอย่างดี อีกทั้งอาจารย์คอยห่วงใยถามถึงทั้งเรื่องความก้าวหน้าของวิทยานิพนธ์และความเป็นอยู่ตลอดเวลาหลายปีที่ผ่านมา นิสิตผู้นี้จึงมีกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ. ดร. ศิระวิสุทธิ์ กาวิละนันท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์กรธร รอดทรัพย์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ คติชนวิทยา ปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรทุกท่านที่เป็นผู้ให้แนวคิดทางวิชาการและแนวทางในการดำเนินชีวิตตลอดการศึกษาในระดับมหาบัณฑิต ความรู้และคำสั่งสอนของอาจารย์ทุกท่านที่มอบให้จะเป็นตั้งเข็มทิศในการดำเนินชีวิตของนิสิตผู้นี้ตลอดไป

ผู้วิจัยขอขอบคุณกัลยาณมิตรสาขาภาษาศาสตร์ทุกคนที่ให้กำลังใจ ความห่วงใย ความช่วยเหลือ คำปรึกษา และคำแนะนำตลอดเวลาในการศึกษานี้ สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยดูแล ห่วงใย ให้กำลังใจและช่วยเหลือเสมอมา

ญาศิณี บุญมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
ประกาศคุณูปการ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ฌ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	20
บทที่ 4 สัญญาที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.....	25
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	57
ภาคผนวก.....	63
ประวัติผู้วิจัย.....	82

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รายชื่อโรงเรียนประจำจังหวัดที่เป็นแหล่งข้อมูล.....	20
ตารางที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
ตารางที่ 3 ประเภทของสัญญาตามแนวคิดสัญญาศาสตร์ของเพียร์ซ.....	25
ตารางที่ 4 สัญญาสี่.....	27
ตารางที่ 5 สัญญาตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน.....	28
ตารางที่ 6 สัญญาธง.....	30
ตารางที่ 7 สัญญาเลือด.....	31
ตารางที่ 8 สัญญาวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา.....	33
ตารางที่ 9 สัญญาสิ่งของอื่น ๆ.....	34
ตารางที่ 10 อุดมการณ์.....	35
ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญา การสื่อความหมาย และอุดมการณ์.....	47
ตารางที่ 12 ผลการศึกษาสัญญาสี่.....	64
ตารางที่ 13 ผลการศึกษาสัญญาตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน.....	74
ตารางที่ 14 ผลการศึกษาสัญญาธง.....	76
ตารางที่ 15 ผลการศึกษาสัญญาเลือด.....	77
ตารางที่ 16 ผลการศึกษาสัญญาวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา.....	79
ตารางที่ 17 ผลการศึกษาสัญญาสิ่งของอื่น ๆ.....	80

สารบัญภาพ

หน้า

No table of figures entries found.

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เพลงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมนุษย์ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม และมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในแต่ละสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้เพลงยังมีบทบาทสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ยิ่งลักษณ์ บุญเก็บ (2552) กล่าวว่าเพลงเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ตั้งแต่เริ่มอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อใช้ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก เนื้อหา หรือสารที่ต้องการจะสื่อสารเพื่อเผยแพร่ข้อมูล โน้มน้าวใจหรือปลุกเร้าโดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ที่จะนำไปใช้ จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจกล่าวสรุปได้ว่าเพลงนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังสามารถเป็นสารที่ใช้สื่อสารโดยมีวัตถุประสงค์การสื่อสารที่เห็นได้อย่างชัดเจนและแอบแฝงอยู่ ตัวอย่างเช่น เพลงชาติไทยที่มีวัตถุประสงค์หลักในการโน้มน้าวใจให้คนไทยรักชาติของตน ในทำนองเดียวกันเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนในประเทศไทยก็มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สั่งสอนให้นักเรียนเป็นเด็กดีและกระตุ้นให้นักเรียนมีความรักผูกพัน ความภาคภูมิใจ และความสามัคคีกันในโรงเรียน

จากการศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิต เกรียงไกร ทองจิตติ (2560) กล่าวว่าเพลงเป็นงานวรรณกรรมที่สามารถสะท้อนสภาพสังคมและสภาพแวดล้อมในช่วงเวลาที่ผู้ประพันธ์เขียนเนื้อร้องและบทเพลงโดยได้รับอิทธิพลจากบริบทแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง เนื้อร้องในทุก ๆ บทเพลงจึงไม่ได้ทำหน้าที่แค่ให้ความบันเทิง แต่เนื้อร้องของบทเพลงเหล่านี้ยังจัดเป็นวาทกรรม (discourse) ประเภทหนึ่งที่มีอุดมการณ์ (ideology) แฝงอยู่ในเนื้อร้องโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมและสร้างความคิดความเชื่อบางอย่างให้แก่ผู้ฟัง ซึ่งฟาน เด็ก (Van Dijk, 2000) กล่าวว่าอุดมการณ์คือความเชื่อ (belief) และมุมมองทางความคิด (assumption) ของกลุ่มสมาชิกในสังคมหนึ่ง ๆ ที่มีร่วมกันซึ่งมักจะสอดคล้องกับทัศนคติของกลุ่มสังคมนั้น และการผลิตวาทกรรมที่เป็นตัวบทเขียน (written text) และตัวบทพูด (spoken text) เพื่อการสื่อสารจะมีอุดมการณ์แฝงอยู่ในทุกวาทกรรมซึ่งอาจเกิดจากเจตนาของผู้ผลิตตัวบทหรือเกิดขึ้นเองโดยสื่อผ่านวาทกรรมโดยที่ผู้ผลิตตัวบทมิได้ตั้งใจ นอกจากนี้เพลงยังสามารถสะท้อนความคิดและอุดมการณ์โดยแสดงให้เห็นปัญหาต่าง ๆ และต่อยอดความคิดและอุดมการณ์ที่มีร่วมกันซึ่งสามารถสร้างแรงจูงใจให้แก่กลุ่มคนและสร้างให้เกิด

พฤติกรรมคล้อยตามได้ ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) ได้ศึกษาการสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย และพบว่าเพลงมหาวิทยาลัยเป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจถ่ายทอดความคิดและอุดมการณ์เพื่อหล่อหลอมและปลูกฝังอุดมการณ์และความคิดให้ผู้รับสาร เช่น อุดมการณ์เรื่องความรักความภาคภูมิใจในความงามของสถาบันการศึกษาของตน และอุดมการณ์เรื่องความรักในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ และเพลงมหาวิทยาลัยยังมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในตอนผู้ประพันธ์แต่งเพลงอีกด้วย

เพลงมาร์ชเป็นเพลงที่มีจังหวะที่แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่งและยังนิยมใช้ในการเดินแถวของกองทหารจากอดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังใช้ร่วมวงโยธวาทิตเพื่อสร้างความบันเทิงในงานแข่งขันกีฬาต่างๆ และการเดินขบวนพาเหรด (Kristine, 2003) นอกจากนี้เพลงมาร์ชจะถูกใช้ในการเดินแถวของกองทัพทหารแล้ว เพลงมาร์ชยังเป็นสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและความสามัคคีรวมไปถึงแสดงเจตนาในการสั่งสอนข้อคิดบางอย่างให้แก่ผู้รับสาร ซึ่งในสังคมไทยเพลงบางประเภทสะท้อนให้เห็นถึงหน้าที่และการปฏิบัติทางสังคม เช่น กิจกรรมเคารพธงชาติในเวลาเปิดนาฬิกาที่นักเรียนทุกคนในโรงเรียนจำเป็นต้องเข้าร่วม นักเรียนทุกคนต้องร้องเพลงชาติก่อนที่จะร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนของตน การยืนตรงเข้าแถวร้องเพลงชาติเป็นสัญญาณที่แสดงให้เห็นความเคารพและจงรักภักดีต่อชาติ เช่นเดียวกับการร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนเป็นสัญญาณที่แสดงถึงความสามัคคีความรักและความผูกพันที่มีต่อสถาบันการศึกษาของตน นอกจากนี้เพลงชาติและเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนถูกประกอบสร้างขึ้นมาเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพและความสามัคคีรวมไปถึงแสดงเจตนาในการสั่งสอนนักเรียนทุกคนให้รักชาติและสถาบันศึกษาของตน จากการศึกษา นำร่อง (pilot study) ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนพบว่ามีการใช้ความหมายเชิงสัญลักษณ์ เช่น คำว่า “ดวงคบเพลิงแดง” เป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการให้การศึกษาแก่นักเรียน จากการศึกษาการเลือกใช้คำและอุดมการณ์เกียรติภูมิในเพลงมาร์ชตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2561) พบว่าอุดมการณ์เกียรติภูมิมิมี 3 ชุดความคิดผ่านการเลือกใช้คำศัพท์ ได้แก่ 1. ชื่อเสียงของโรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับประวัติและบุคคลสำคัญของโรงเรียน 2. ความเป็นเลิศทางวิชาการและการกีฬา 3. ชื่อเสียงของโรงเรียน ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการใช้สัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนตามแนวคิดสัญศาสตร์ของชาร์ลสแซนเดอร์ส เพียร์ซ (Peirce, 1902) เพื่อเผยให้เห็นการใช้สัญลักษณ์ในการถ่ายทอดความคิดความเชื่อจากเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่ถูกใช้ในกิจกรรมการเข้าเคารพธงชาติในทุกเช้า

และกิจกรรมอื่น ๆ โดยมีผู้รับสารกลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้กับโรงเรียน

2. จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. ศึกษาประเภทของสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดตามแนวคิดสัญลักษณ์ของชาร์ลส แซนเดอร์ส เพียร์ซ (Peirce, 1902)
2. ศึกษาอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ด้วยแนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของฟาน เด็ก (Van Dijk, 2000, 2006)

3. ความสำคัญของการวิจัย

1. เข้าใจและเผยให้เห็นการใช้สัญลักษณ์และอุดมการณ์ที่ปรากฏในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เป็นแนวทางศึกษาตัวบทที่เป็นเนื้อร้องเพลงชนิดอื่น ๆ โดยใช้แนวคิดสัญลักษณ์
3. เป็นแนวทางพัฒนาเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนให้เข้ากับสภาพสังคมปัจจุบันซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

4. ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาตัวบทที่เป็นเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนประจำจังหวัดโดยสุ่มเลือกเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน จากทั้งหมด 6 ภูมิภาคตามการแบ่งทางภูมิศาสตร์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาซึ่งได้แบ่งภูมิภาคโดยนำลักษณะทางด้านภูมิประเทศ ภูมิอากาศ วัฒนธรรม เชื้อชาติ ภาษาและความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นมาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นอกจากนี้มีเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดโดยต้องเป็นโรงเรียนของรัฐขนาดใหญ่พิเศษตั้งอยู่ในอำเภอเมืองของจังหวัดนั้น ๆ และเป็นที่รู้จักในนามโรงเรียน

ชาวล้านหรือโรงเรียนหญิงล้วนในอดีต รวมทั้งโรงเรียนสหศึกษากรณีที่จังหวัดนั้นมีเพียงโรงเรียนสหศึกษาเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดเพียงโรงเรียนเดียวในอดีตและกรณีที่จังหวัดนั้นมีทั้งโรงเรียนสหศึกษา โรงเรียนชายล้วน และโรงเรียนหญิงล้วนในอดีตเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัด

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เพลงมาร์ชประจำโรงเรียน (ระดับมัธยมศึกษา) หมายถึง เนื้อร้องของเพลงประจำโรงเรียนที่เป็นจังหวะมาร์ชและเป็นเพลงที่นักเรียนทุกคนต้องร้องในช่วงกิจกรรมเคารพธงชาติในทุก ๆ เช้า ซึ่งส่วนมากจะตั้งชื่อเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนด้วยการนำคำว่าเพลงมาร์ชกับชื่อโรงเรียนมารวมกัน เช่น เพลงมาร์ชโรงเรียนอุตรดิตถ์ เพลงมาร์ชโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ เพลงมาร์ชขอนแก่นวิทยายน เพลงมาร์ชศรีสะเกษวิทยาลัย และเพลงมาร์ชโรงเรียนสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

2. สัญลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่แทนความหมายของอีกสิ่งหนึ่งและมีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง เช่น ถ้ามองว่ากาแพเป็นเครื่องดื่มชนิดหนึ่ง กาแพนั้นยังไม่ใช่สัญลักษณ์ แต่ถ้ากาแพถูกมอบความหมายให้เป็นเครื่องเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนหนุ่มสาวในที่ทำงาน กาแพนั้นจะกลายเป็นสัญลักษณ์ (กาญจนา แก้วเทพ, 2555)

3. วาทกรรม หมายถึง ตัวบททั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นหน่วยภาษาที่เหนือกว่าระดับประโยคซึ่งเกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการใช้ภาษา การถ่ายทอด ความเชื่อ และปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม (Gee, 2011, 2018; Van Dijk, 1997) ในงานวิจัยนี้หมายถึงเนื้อร้องของเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

4. อุดมการณ์ หมายถึง ความเชื่อ (belief) และมุมมองของกลุ่มสมาชิกในสังคมหนึ่ง ๆ ที่สื่อความเชื่อว่าเป็นอย่างไร (assumption) ตามบริบทของสังคมนั้น ซึ่งการใช้ภาษาสามารถเป็นตัวแทนมุมมองความเชื่อของสังคมหนึ่งได้ (Jones, 2012; Simpson, 1993; Van Dijk, 2000, 2006)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดสัญศาสตร์ของชาร์ลส แชนเดอร์ส เพียร์ซ (Peirce, 1902) ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้ 1. แนวคิดเรื่องสัญศาสตร์ (Semiotics) 2. แนวคิดเกี่ยวกับ วาทกรรม (Discourse) 3. แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ (Ideology) 4. งานวิจัยเรื่องสัญศาสตร์ และ 5. งานวิจัยเรื่องอุดมการณ์ในวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนไทย

1. แนวคิดเรื่องสัญศาสตร์ (Semiotics)

สัญศาสตร์ (Semiotics) หรือ สัญลักษณ์วิทยา (Semiology) เป็นการศึกษาสัญลักษณ์ (sign) ที่มีรากฐานและพัฒนาต่อมายอดมาจากผลงานวิชาการของแฟร์ดีนันด์ เดอ โซซูร์ (Ferdinand de Saussure) นักภาษาศาสตร์โครงสร้างชาวสวิส โซซูร์ (Saussure) นิยามว่าสัญลักษณ์เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างรูปสัญลักษณ์ (signifier) และความหมายสัญลักษณ์ (signified) โดยมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีการข้อมำหนดที่ชัดเจน (arbitrary) ซึ่งรูปสัญลักษณ์คือสิ่งที่ก่อให้เกิดความหมายโดยต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสังคม ความหมายสัญลักษณ์คือความหมายที่เกิดขึ้นภายในมโนทัศน์ (concept) หรือภาพความคิดของแต่ละบุคคล (Saussure, 1959, pp. 65-70; กาญจนา แก้วเทพ, 2555; ชัยวัฒน์ ทอวรรณภากร, 2544; ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร, 2545) เช่น คำว่า “แมว” ในภาษาอังกฤษประกอบด้วยตัวอักษร 3 ตัว ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะและหน่วยเสียงสระทั้งหมด 3 หน่วยตามลำดับดังนี้ cat [kæt] คือรูปสัญลักษณ์ ส่วนความหมายสัญลักษณ์คือภาพแมวในมโนทัศน์หรือความคิดของแต่ละบุคคลทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งบางคนอาจเกิดภาพแมวลายสลิดในความคิดเมื่อถอดรหัสรูปสัญลักษณ์คำว่า cat แต่บางคนอาจเกิดภาพแมวอเมริกันขนสั้นเมื่อถอดรหัสรูปสัญลักษณ์ดังกล่าว

นอกจากนี้เพียร์ซ (Peirce, 1902) กล่าวว่าสัญลักษณ์คือสิ่งหนึ่งที่แทนความหมายของสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นภาพที่เกิดจากแรงจูงใจของผู้สร้างอย่างตั้งใจและจัดประเภทของสัญลักษณ์ภาพไว้ 3 ประเภท ได้แก่ 1. ภาพเสมือน (icon) หมายถึงสัญลักษณ์ภาพที่เกิดจากการเลียนแบบของจริงโดยมีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งที่หมายถึง เช่น รูปปั้นอนุสาวรีย์ 2. ดรรชนี (index) หมายถึงสัญลักษณ์ภาพที่เกิดจากความเป็นเหตุ

เป็นผลหรือการเชื่อมโยง เช่น ควินไฟเป็นตรรกะของการจุดไฟ เพราะควินไฟเชื่อมโยงกันกับการจุดไฟ และ 3. สัญลักษณ์ (symbol) หมายถึงสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากข้อตกลงในกลุ่มสังคมโดยขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมนั้น ๆ เช่น สีดำอาจจะหมายถึงความสง่างามในวัฒนธรรมหนึ่ง และอาจหมายถึงความเศร้าในอีกวัฒนธรรมหนึ่ง (กาญจนา แก้วเทพ, 2553)

กาญจนา แก้วเทพ (2555) นิยามสัญลักษณ์ว่าเป็นสิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเองโดยเกิดมาจากการประกอบสร้าง (construct) ทางความคิดของมนุษย์ เช่น ถ้ามองว่ากาแพเป็นเครื่องดื่มชนิดหนึ่ง กาแพนั้นยังไม่ใช่สัญลักษณ์ แต่ถ้ากาแพถูกมอบความหมายให้เป็นเครื่องเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างคนหนุ่มสาวในที่ทำงาน กาแพนั้นจะกลายเป็นสัญลักษณ์ (น. 32)

สำหรับงานวิจัยนี้ได้นิยามว่าสัญลักษณ์คือสิ่งหนึ่งที่แทนความหมายของอีกสิ่งหนึ่งโดยมีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง และจัดแบ่งสัญลักษณ์เป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้ 1. ภาพเสมือนคือสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนจากการเลียนแบบของจริงซึ่งคล้ายคลึงกับสิ่งที่หมายถึง 2. ตรรกะคือสัญลักษณ์ที่เกิดจากการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล และ 3. สัญลักษณ์คือสัญลักษณ์ที่เกิดจากข้อตกลงในสังคมตามบริบทของสังคมโดยเป็นสิ่งที่เข้าใจร่วมกัน (Peirce, 1902; กาญจนา แก้วเทพ, 2555)

2. แนวคิดเกี่ยวกับวาทกรรม (Discourse)

การศึกษาวาทกรรมคือการวิเคราะห์ตัวบททั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ตำราเรียน บทความวิชาการ นวนิยาย เนื้อร้องของเพลงชนิดต่าง ๆ การกล่าวสุนทรพจน์ ภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ ละครเวที และบทสนทนาในชีวิตประจำวัน เป็นต้น นอกจากนี้การศึกษาวาทกรรมเป็นการศึกษาคาบเกี่ยวกันในหลายศาสตร์ ได้แก่ ภาษาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสื่อสารมวลชน เป็นต้น และสามารถนำความรู้ในหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ตัวบทชนิดต่าง ๆ

จี (Gee, 2018, p. 21) กล่าวว่าการศึกษาวาทกรรมเป็นการศึกษาภาษาที่เหนือกว่าระดับประโยคกว่าประกอบสร้างขึ้น (construction) ได้อย่างไรและศึกษาว่าภาษาถูกใช้และตีความในบริบทเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) องค์กร (institution) และวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มสังคม (cultural group) และจี (Gee, 2011, p. 177; Gee, 2018) ให้นิยามคำว่า Discourse ที่ตัวอักษร D เป็นตัวพิมพ์ใหญ่หรือวาทกรรม คือ การใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดซึ่ง

เกี่ยวข้องกับ การแสดงบทบาทที่สำคัญกับอัตลักษณ์เฉพาะทางสังคม (socially significant identities) และวิถีปฏิบัติ (practices) ในส่วน discourse ที่ตัว d ไม่ใช่ตัวพิมพ์ใหญ่ คือ ข้อความเกี่ยวเนื่องในตัวบทประเภทที่เป็นลายลักษณ์อักษรและบทสนทนาที่เหนือกว่าระดับไวยากรณ์ขึ้นไป และการศึกษา discourse ตัวอักษร d พิมพ์เล็กนี้เป็นการศึกษาการใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดเชิง วจนปฏิบัติศาสตร์ (pragmatics) ด้วยการตีความการใช้ภาษาพูดและเขียนในสถานการณ์จริง

นักภาษาศาสตร์ที่มีชื่อว่า ฟาน เด็ก (Van Dijk, 1997) ได้กล่าวว่าวาทกรรมเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของการใช้ภาษา (language use) การถ่ายทอดความเชื่อ (communication of beliefs) และปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสังคม (interaction in social situation) และการศึกษาวาทกรรม (Discourse Study) ซึ่งมีความหมายเดียวกับคำว่าวาทกรรมวิเคราะห์นั้น เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ภาษา ความเชื่อ และปฏิสัมพันธ์ในตัวบทชนิดต่าง ๆ ภายหลังฟาน เด็ก กล่าวว่าการศึกษาวาทกรรมเป็นการศึกษารูปแบบการใช้ภาษาที่นำเอาการศึกษา กระบวนการรับรู้เชิงปริชาณ (cognitive processes) และการศึกษาเชิงชาติพันธุ์ (ethnographic observations) มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ นอกจากนี้ยังกล่าวว่าวาทกรรมเป็นรูปแบบการ ปฏิสัมพันธ์ในสังคม (form of social interaction) เป็นสัญญาณทางสังคม (social semiotics) และ เป็นการเข้าถึงอำนาจและการครอบงำ (power and domination) ซึ่งองค์กรหรือสมาชิกในกลุ่ม สังคมหนึ่งๆที่เข้าถึงอำนาจทางสังคมได้มากกว่าจะสามารถควบคุม ครอบงำความคิด ความเชื่อ และการกระทำของสมาชิกในสังคมผ่านวาทกรรมได้ เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้พิพากษาสามารถบอกให้ คนในสังคมเชื่อหรือไม่เชื่อในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และยังสามารถสั่งให้กระทำหรือห้ามกระทำสิ่งใดสิ่ง หนึ่งได้ (Van Dijk, 2009)

ในทางเดียวกัน สเตราสส์และเฟลส์ (Strauss & Feiz, 2014) กล่าวว่าวาทกรรมคือ กระบวนการทางสังคมและการรับรู้ (social and cognitive process) ผ่านภาษาและสัญญาณ (semiotic resource) โดยที่ความหมายถูกสะท้อน (reflect) สร้าง (create) กำหนด (shape) สร้างใหม่ (re-create) และทำให้เป็นรูปธรรม (reify) ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้วาทกรรมยังเป็น สื่อกลางในการสื่อสารที่แสดงออกถึงมุมมองในการรับรู้สิ่งต่างๆ (perceptions) ประสบการณ์ (experiences) อารมณ์ (emotions) ความเข้าใจ (understandings) และความต้องการ (desires)

สำหรับงานวิจัยนี้ วาทกรรมหมายถึงการใช้ภาษาเขียนและภาษาพูดที่เหนือกว่าระดับประโยค และการใช้ภาษามีความสัมพันธ์กันกับการถ่ายทอดความคิดความเชื่อในสังคมหนึ่งรวมถึงปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในสังคม (Gee, 2018; Van Dijk, 1997)

3. แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ (Ideology)

ฟาน เด็ก (Van Dijk, 2000, 2006) กล่าวว่าอุดมการณ์ก็คือความเชื่อที่กลุ่มสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมและเป็นตัวแทนทางสังคม (social representation) ที่แสดงเอกลักษณ์ทางสังคม (social identity) แล้วอุดมการณ์ยังเกิดมาจากสมาชิกในสังคมและอาจเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงชีวิตอย่างค่อยเป็นค่อยไป นอกจากนี้อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในวาทกรรมทั้งแบบเขียนและพูดสามารถกำหนดความหมายของวาทกรรมได้อีกด้วย

ในทางเดียวกัน โจนส์ (Jones, 2012, p. 11) กล่าวว่าอุดมการณ์คือความเชื่อและมุมมองที่คนในกลุ่มสังคมหนึ่งมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งสะท้อนมุมมองในการมองโลก เช่น อะไรดีไม่ดี อะไรถูกอะไรผิด อะไรปกติไม่ปกติ เป็นต้น นอกจากนี้อุดมการณ์ของคนในสังคมกลุ่มหนึ่งยังสามารถจำกัดมุมมองในการมองโลกตามความเป็นจริง (reality) และจำกัดขอบเขต (marginalize) หรือแยก (exclude) คน สิ่งของ และความคิดที่ไม่ตรงกับอุดมการณ์ของกลุ่มตนเองออกไป

ส่วนณัฐพร ฟานโพธิ์ทอง (2556) กล่าวว่าอุดมการณ์มีค่านิยมแบบมีนัยเป็นกลางและนัยด้านลบ ซึ่งตามนียมแบบมีนัยเป็นกลาง อุดมการณ์คือความคิดความเชื่อและค่านิยมของสมาชิกกลุ่มหนึ่งในสังคม แต่ตามนียมที่มีนัยด้านลบ อุดมการณ์เป็นสำนักและความเชื่อที่ผิดซึ่งปิดบังบิดเบือนความสัมพันธ์เชิงสังคมและชักนำคนในสังคมไปทางที่ผิดโดยกลุ่มที่มีอำนาจมากกว่าสร้าง ความเชื่อที่ผิดนี้มาเพื่อควบคุมคนกลุ่มหนึ่งเพื่อเอื้อต่อผลประโยชน์ของฝ่ายตน

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นิยามคำจำกัดความของคำว่าอุดมการณ์ตามแนวคิดของฟาน เด็ก (Van Dijk, 2000, 2006) ซึ่งได้กล่าวว่าอุดมการณ์คือความคิดความเชื่อร่วมกันในสังคมหนึ่งที่แสดงเอกลักษณ์ทางสังคม และมีผลต่อความหมายในการใช้ภาษาเขียนและภาษาพูด

4. งานวิจัยเรื่องสัญลักษณ์

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นเรื่องสัญลักษณ์ พบว่างานวิจัยเรื่องสัญลักษณ์ส่วนมากเป็นการศึกษาสัญลักษณ์ที่นำเอาความรู้ในสาขาวิชาภาษาศาสตร์ สื่อสารมวลชนและนิเทศศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแนวทางการศึกษาสัญลักษณ์ที่มีหลากหลาย ดังต่อไปนี้

มริสสา ล่ามกิจจา (2550) ได้ศึกษาสัญลักษณ์ตามแนวคิดสัญวิทยาของแฟร์ดีนันด์ เดอ โซซูร์ที่ปรากฏในเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชน และทักษะของเว็บมาสเตอร์ในการสร้างหน้าโฮมเพจเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯ 6 สถาบัน ในปี พ.ศ. 2547 ช่วงเดือนเมษายนถึงตุลาคม จำนวนทั้งหมด 6 เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยในเขตกรุงเทพฯ ได้แก่ 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย 5. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต และ 6. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

จากการศึกษาพบว่ามหาวิทยาลัยรัฐมีการใช้ตราสัญลักษณ์ของสถาบัน สีประจำสถาบัน ต้นไม้ประจำสถาบัน และอาคารที่เป็นสัญลักษณ์ของสถาบันเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายถึงความเป็นมหาวิทยาลัยนั้น ๆ เช่น เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีการเลือกใช้โทนสีเขียว ซึ่งเป็นสีประจำมหาวิทยาลัยเพื่อสื่อความหมายถึงความเขียวขจีอุดมสมบูรณ์ การเกษตรกรรม รวมไปถึงสื่อถึงความเป็นมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในส่วนมหาวิทยาลัยเอกชนมีการใช้ตราสัญลักษณ์ของสถาบัน สีประจำสถาบัน อาคารที่เป็นสัญลักษณ์ของสถาบัน และภาพนักศึกษาและการสำเร็จการศึกษาซึ่งเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายถึงความเป็นมหาวิทยาลัยนั้น ๆ เช่น เว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพมีการใช้ภาพนักศึกษาแต่งกายในชุดครุยและทุกคนหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสในส่วนที่เชื่อมโยงไปยังปุ่มขึ้นทะเบียนบัณฑิตสื่อความหมายถึง อนาคตที่สดใสและความสำเร็จที่รออยู่

กะรัตพลอย ถ้ำแก้ว (2554) ได้ศึกษากระบวนการผลิต การนำเสนอ และการสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ในรายการเดอะวอยซ์ไทยแลนด์โดยมีการวิเคราะห์ความหมายและการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์ตามแนวคิดทฤษฎีสัญวิทยาของแฟร์ดีนันด์ เดอ โซซูร์ และแนวคิดเรื่องระดับความหมายของโรลองด์ บาร์ทส์

จากผลการศึกษาพบว่า การสร้างความหมายเชิงสัญลักษณ์มี 4 กลุ่มความหมาย ดังนี้ 1. ความหมายเกี่ยวกับ นักร้อง โดยมีการใช้สัญลักษณ์รูปมือถือไมค์ซู่ 2. นิ้วสื่อความหมายถึงการร้อง

เพลง และภาพการฝึกซ้อมของผู้เข้าแข่งขันในรอบต่าง ๆ สื่อความหมายถึงความพยายามที่จะเป็นนักร้องที่ดีที่สุด เป็นต้น 2. ความหมายเกี่ยวกับ การแข่งขัน ซึ่งมีการสื่อความหมายถึงการทำงานร่วมกันของโค้ชและผู้เข้าแข่งขันเพื่อสร้างโชว์ที่ดีที่สุดให้แก่ผู้ชมและไม่ใช่งานแข่งกับคู่แข่ง แต่เป็นการแข่งขันกับตนเองผ่านคำพูดของโค้ชในรายการและบทสัมภาษณ์ของผู้เข้าแข่งขัน 3. ความหมายเกี่ยวกับรายการเดอะวอยซ์ไทยแลนด์ ซึ่งรายการนี้สื่อความหมายถึงเวทีที่แตกต่างเปิดกว้างและยุติธรรมสำหรับผู้รักการร้องเพลงจากทั่วประเทศ และโค้ชในรายการสื่อความหมายถึงศิลปินระดับแนวหน้าของประเทศผู้มีความรู้ด้านดนตรีและการขับร้องเป็นอย่างดี รวมไปถึงเป็นผู้มีพระคุณสำหรับผู้เข้าแข่งขัน 4. ความหมายพิเศษอื่น ๆ เช่น สถาบันครอบครัวสื่อความหมายถึงกำลังใจสำคัญและแรงผลักดันที่สนับสนุนผู้เข้าแข่งขัน เป็นต้น

นพรุจ ดันทัพไทย (2554) ศึกษาสัญญาในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ที่มีเด็กเป็นตัวละครหลักในปี 2554 จำนวน 9 ชิ้นงานโดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการประกอบสร้างความหมายเชิงสัญญะผ่านความหมายโดยอรรถและความหมายโดยนัยตามแนวคิดสัญวิทยาของแฟร์ดินองต์ เดอ โซซูร์

ผลการศึกษาพบว่าลักษณะความน่ารักน่าเอ็นดู ความไร้เดียงสา และความสนุกสนานของเด็กชายหญิงอายุประมาณ 4-9 ปีเหล่านี้สื่อความหมายถึงลักษณะที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผลิตภัณฑ์บริการ หรือองค์กรกล่าวคือสามารถลดความอคติและลดระดับการตั้งข้อสงสัย เช่น ภาพยนตร์โฆษณาโรงไฟฟ้าแม่เมาะของ กฟผ. ซึ่งนำลักษณะความไร้เดียงสาและความน่ารักน่าเอ็นดูของเด็กมาสื่อความหมายถึงความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความไม่เป็นอันตรายของโรงไฟฟ้า ส่วนเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงสื่อถึงความไร้เดียงสา ความสนุกสนาน ความเป็นมิตร นอกจากนี้เด็กที่ถูกสร้างขึ้นในภาพยนตร์โฆษณามีความแตกต่างจากเด็กในความเป็นจริงโดยมีการเลือกนำเสนอเพียงแค่ลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กที่สังคมคาดหวัง แต่ไม่ได้นำเสนอลักษณะในเชิงลบของเด็กในความเป็นจริง เช่น การไม่สามารถควบคุมอารมณ์โกรธ อิจฉาหรือเอาแต่ใจ

บุญณิศา วิเศษสินธุ์ (2554) ได้ศึกษาการรับรู้และให้ความหมายสัญญาในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการตีความสัญญาของวัยรุ่นในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยวิธีสัมภาษณ์กลุ่มวัยรุ่นที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 6 กลุ่ม และกลุ่มวัยรุ่นไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 6 กลุ่ม หลังจากให้ดูโฆษณาจำนวน 5-6 เรื่อง

ผลการศึกษาสัญญะที่เกิดจากการรับรู้และตีความของวัยรุ่นพบว่าเครื่องตี้มแอลกอฮอล์สื่อความหมายถึงความเป็นไทย ความอิสระ การกล้าแสดงออก ความดูดีมีระดับ และการสร้างและรักษามิตรภาพ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงการสร้างความหมายใหม่ให้เครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยเปลี่ยนจากความหมายเชิงลบเป็นความหมายในเชิงบวก ซึ่งอำพรางกตทับความหมายในเชิงลบของเครื่องตี้มแอลกอฮอล์ไว้ นำไปสู่การสร้างค่านิยมและอุดมการณ์ทางความคิดของวัยรุ่นในสังคมเรื่องการยอมรับการตี้มและเครื่องตี้มแอลกอฮอล์โดยนำเสนอคุณค่าในเชิงบวกผ่านบทบรรยาย บทสนทนาของตัวละคร การใช้สโลแกน และการใช้สัญญะ

ภัทรพงศ์ คงวัฒนา (2559) ศึกษาสัญญะความเป็นชายในโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายจีนในเว็บไซต์ขายสินค้าออนไลน์ Jingsdong มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและกลวิธีการใช้สัญญะตามแนวคิดสัญญาศาสตร์ของเพียร์ซในเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายเพื่อเข้าใจถึงกระบวนการในการสร้างความหมายในประเศจีนจากโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชาย 8 ชิ้น ซึ่งโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายจีนต้องมีองค์ประกอบหลักใช้ในการโฆษณา ได้แก่ 1. ภาพสินค้าและคำโปรยจุดเด่น 2. คำโฆษณาจูงใจให้ใช้สินค้า 3. ข้อมูลสินค้าอย่างละเอียด 4. ภาพทดสอบหรือรูปสัญลักษณ์บรรจุภัณฑ์ 5. การแสดงความจำเป็นหรือปัญหา 6. การนำเสนอส่วนผสม 7. การขยายความส่วนผสม และ 8. การหักล้างความเชื่อเดิม

จากผลการวิจัย พบว่าสัญญะที่สื่อความเป็นชายในโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับผู้ชายเกิดจากบทบาททางเพศที่สังคมกำหนดซึ่งตรงกันข้ามกับความเป็นหญิงและปิดบังความเป็นหญิงไว้เพื่อกระตุ้นการซื้อเครื่องสำอางในกลุ่มลูกค้าเพศชายตามค่านิยมหรือบทบาททางเพศของผู้ชายที่มีความโดดเด่น ความเคร่งขรึมและการแสดงอำนาจโดยใช้สีโทนเย็นและสีกลางตรงกันข้ามกับเพศหญิงที่มักใช้สีฉูดฉาดสื่อความหมายถึงความเป็นตัวตนของผู้ชาย และมีการนำเสนอภาพวิถีชีวิตของผู้ชายในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเล่นเกม การเข้าสังคัม และการทำงาน เพื่อเชื่อมโยงว่าการใช้เครื่องสำอางไม่ได้ลดความเป็นชายแต่เป็นการเพิ่มและคงความเป็นชายเอาไว้ ตรงกันข้ามกับโฆษณาเครื่องสำอางสำหรับเพศหญิงที่เน้นคุณค่าความงามและความกังวลต่อผิวพรรณ นอกจากนั้นเครื่องสำอางสำหรับเพศชายยังเป็นสัญญะที่สื่อถึงความแข็งแรง พลังอำนาจ และความรักในสุขภาพโดยใช้ส่วนผสมสมุนไพรจีนเป็นสัญญะที่สื่อถึงยารักษา ซึ่งนำมาสู่การใช้เครื่องสำอางเพื่อบำรุงสุขภาพของผู้ชายและยังแฝงความหมายของการรักษาแทนที่ความหมายเดิมของเครื่องสำอางทำให้เครื่องสำอางกลายเป็นสิ่งของจำเป็นที่ผู้ชายต้องมีโดยไม่รู้ตัว

5. งานวิจัยเรื่องอุดมการณ์ในวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนไทย

จากการศึกษาอุดมการณ์ในวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนไทย พบว่ามีการศึกษาอุดมการณ์ในวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนที่มีความหลากหลายแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1. เพลงประจำสถาบันการศึกษา และ 2. หนังสือประเภทต่าง ๆ เช่น หนังสือเรียน หนังสือวันเด็กแห่งชาติ หนังสือนิทานภาพ และหนังสือวรรณกรรมสำหรับเด็ก เป็นต้น ซึ่งส่วนมากศึกษาในประเด็นเรื่องกลวิธีทางภาษาและอุดมการณ์ ดังต่อไปนี้

ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) ศึกษาการสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย โดย วิเคราะห์ตัวบท สัมภาษณ์เชิงเจาะลึก และวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาประวัติความเป็นมาของเพลงมหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์ แรงจูงใจ และการเลือกใช้คำเพื่อสร้างอารมณ์ในการสื่อความหมาย รวมไปถึงสัมภาษณ์เชิงเจาะลึกเพื่อศึกษาช่องทางการเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยและทัศนคติของผู้รับสารที่มีต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตนจาก 5 มหาวิทยาลัย ได้แก่ 1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 4. มหาวิทยาลัยศิลปากร และ 5. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 10 เพลงโดยคัดเลือกเพลงมหาวิทยาลัยจำนวน 2 เพลงจากแต่ละมหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าเพลงมหาวิทยาลัยเป็นเพลงที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจถ่ายทอดความคิดและอุดมการณ์เพื่อหล่อหลอมปลูกฝังอุดมการณ์และความคิดให้ผู้รับสาร และเพลงมหาวิทยาลัยมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นในตอนผู้ประพันธ์แต่งเพลงอีกด้วย

อุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยที่มีความเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา ผู้วิจัยพบว่าอุดมการณ์ในเพลงของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้แก่ อุดมการณ์เรื่องการสำนึกในพระคุณของพระมหากษัตริย์ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย และอุดมการณ์เรื่องความรักความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของสถาบันการศึกษา อุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พบอุดมการณ์เรื่องความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการศึกษาของตน และอุดมการณ์เรื่องความรักของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยซึ่งเกิดจากบริบทด้านประวัติศาสตร์ทางการเมือง อุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบอุดมการณ์เรื่องความรักในวิชาการเกษตรเพื่อสร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศไทย และอุดมการณ์เรื่องความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และสถาบันการศึกษาของตน ส่วนอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยศิลปากร พบอุดมการณ์เรื่องการสำนึกในพระคุณของ

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี และอุดมการณ์เรื่องความรักความสามัคคีในสถาบันการศึกษา อุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบอุดมการณ์เรื่องความรักความภาคภูมิใจในความงดงามของสถาบันการศึกษาของตน และอุดมการณ์เรื่องความรักในสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์

ส่วนการสื่อความหมายในเพลงมหาวิทยาลัยนั้น งานวิจัยดังกล่าวพบภาษาภาพพจน์ที่ปรากฏมากตามลำดับดังนี้ 1. อนุนามมาย เช่น “นักศึกษาเราทั่วทุกคนขอปฏิญาณ” 2. นามนัย เช่น “ถึงอยู่ไกลกันสนามจันทร์กับชาวท่าพระ” 3. อติพจน์ เช่น “เกษตรสร้างทองทรัพย์สินให้ทั่วถิ่นแดนไทย” 4. อุปลักษณ์ เช่น “ร่มจามจรีนี่คือร่มใจ” 5. บุคลาธิษฐาน เช่น “กลิ่นจันทร์น้อมใจเราอยู่รู้ค่าแห่งมาลัยงาม” 6. อุปมาอุปไมย เช่น “เราทุกคนรักดูหัวใจ” 7. ปฏิวาหะ เช่น “เกษตรศาสตร์เราหนักเบาเรารักสู้ทำ” 8. อุทาหรณ์ เช่น “โตมคู่ฟ้ารักคู่ดวงใจ” นอกจากนี้พบว่ามี 3 ประเภทที่ปรากฏค่อนข้างน้อยได้แก่ 1. ปฏิภาคพจน์ เช่น “แม่เหนือกายใจสำราญ” 2. อาวัตพากย์ เช่น “หลังพรค้อมครอง” และ 3. ปฏิปุจฉา เช่น “สีม่วงนั้นหรือคือสีบูชาชูเชิดงาม” นอกจากนี้ยังพบว่าวัจนกรรมสื่อเจตนาที่ปรากฏมากที่สุดคือการบรรยายข้อมูล เช่น “แหล่งศึกษาร่วมเย็นเด่นริมสายชล” และการแสดงความรู้สึก เช่น “เริงฤติคลื่นกล่อมยั้ง” รองลงมาคือการให้สัญญาการประกาศ เช่น “จะจงรักจอมจักรินทร์” และอันดับสุดท้ายคือ การออกคำสั่ง เช่น “อย่าจืดจางรัก ร่วมทางกันไป”

ในเรื่องความเข้าใจและทัศนคติของผู้รับสารและช่องทางการเผยแพร่เพลงมหาวิทยาลัยจากการสัมภาษณ์พบว่าผู้รับสารหรือนักศึกษาทั้ง 5 มหาวิทยาลัยมีทัศนคติเชิงบวกต่อเพลงมหาวิทยาลัยของตน และส่วนมากได้รับฟังเพลงมหาวิทยาลัยของตนจากสื่อประเภทเทปคาสเซ็ทและสื่อบุคคลได้แก่ เพื่อน และรุ่นพี่ เป็นต้น

สรณี วงศ์เปี้ยสัจจ์, ทัทยา จันทรมังกร และศตนันต์ เปียงบุญญา (2547) ได้ศึกษาหนังสือนิทานภาพภาษาไทยจำนวนทั้งหมด 17 เล่มที่ได้รับรางวัลจากคณะกรรมการหนังสือแห่งชาติและรายการหนังสือแนะนำของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 จนถึงปี พ.ศ. 2545 โดยศึกษาตามแนวคิดวรรณกรรมศึกษา วาทกรรมศึกษา และวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์เพื่อศึกษาลักษณะทางวรรณกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิบัติการทางภาษาในหนังสือนิทานภาพที่มีอุดมการณ์แฝงอยู่ และความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือนิทานภาพกับสังคมและวัฒนธรรมไทย

ผลการศึกษาพบว่ากลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์มีดังนี้ 1. การเลือกใช้คำ เช่น การใช้ชุดคำศัพท์ที่แสดงการมีอำนาจและใช้อำนาจได้แก่ อนุญาต สั่ง บังคับ ออกกฎ ตัดสิน เป็นต้น 2. การเชื่อมคำ เช่น การใช้คำเชื่อมบอกเหตุและผลได้แก่ เพราะ จึง ดังนั้น เป็นต้น 3. การใช้คำสรรพนาม

และคำลงท้าย เช่น คำสรรพนามของตัวละครเด็กเป็นชื่อของตัวละครและคำว่า ผม และการลงท้ายด้วยคำสุภาพ ครับ หรือค่ะ ขณะที่คำสรรพนามของตัวละครผู้ใหญ่ใช้คำว่า ข้า เจ้า ฉัน และเธอ ซึ่งใช้คำลงท้ายว่า จ๊ะ ยะ หรือไม่ใช้คำลงท้ายเลย 4. การผูกประโยคและจัดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง เช่น การใช้รูปประโยคกรรมวาจกที่มีอุตมการณ์และความสัมพันธ์เชิงอำนาจแฝงอยู่ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ “ขนฟูจึงถูกคุณแม่ตำหนิ” จากประโยคกรรมวาจกนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกระทำคือผู้ไร้อำนาจ ขณะที่ผู้กระทำซึ่งเป็นผู้ใหญ่มีอำนาจเหนือกว่าผู้ถูกกระทำที่เป็นเด็ก 5. การใช้รูปภาพประกอบ เช่น ขนาดของภาพ การวางตำแหน่งของตัวละครในภาพ และการใช้เส้นและสี เป็นต้น และ 6. การเล่าเรื่อง เช่น การจัดเรียงลำดับเหตุการณ์ การสร้างตัวละคร การใช้สัญลักษณ์ และการใช้มุมมองและบทสนทนา เป็นต้น

นอกจากนั้นในเรื่องอุตมการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือนิทานภาพกับสังคมและวัฒนธรรมไทยพบว่าอุตมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือนิทานภาพมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างตัวตนและเตรียมเด็กชนชั้นกลางให้เป็นผู้ใหญ่ที่รู้หน้าที่ของตนและรู้จักกติกาการปฏิบัติตัวตามที่สังคมกำหนดเพื่อสร้างเด็กให้เป็นสมาชิกที่ดีในสังคม ซึ่งประกอบด้วยอุตมการณ์หลายชุดความคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบลำดับชั้นทางสังคมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เอื้อผลประโยชน์ให้แก่ผู้ปกครองอำนาจและทำให้ผู้อยู่ใต้การปกครองคุ้นเคยกับการสยบยอมอยู่ภายใต้อำนาจของผู้ปกครองโดยมีชุดอุตมการณ์ความคิดย่อย ดังนี้ต่อไปนี้ 1. อุตมการณ์การจัดลำดับชั้น 2. อุตมการณ์เพศสภาพ 3. อุตมการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก 4. อุตมการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชายกับหญิง 5. อุตมการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชนชั้น 6. อุตมการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับราษฎร และ 7. อุตมการณ์ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างความเป็นไทยและความเป็นตะวันตกในยุคโลกาภิวัตน์

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุตมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทยรวมทั้งสิ้น 53 เล่ม หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 ถึง พ.ศ. 2544 จำนวนทั้งหมด 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503 หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) และหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2544 โดยใช้แนวคิดกรอบมิติทั้ง 3 ของวาทกรรมตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลาฟ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาอุตมการณ์ผ่านกลวิธีทางภาษาในหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษาและเปรียบเทียบอุตมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนในหลักสูตรทั้ง 4 หลักสูตร

ผลการศึกษาพบว่าอุดมการณ์ที่สื่อผ่านหนังสือเรียนภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาสามารถจำแนกเป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่ อุดมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนทุกเล่มและอุดมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนบางเล่ม

อุดมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนทุกเล่มพบว่ามี 8 ชุดความคิดดังนี้ 1. อุดมการณ์เด็กประกอบด้วยความคิดย่อย ได้แก่ อุดมการณ์เกี่ยวกับเด็กดีและเด็กไม่ดี และอุดมการณ์เกี่ยวกับเด็กและผู้ใหญ่ 2. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชายซึ่งสื่อให้เห็นความคิดย่อยที่ว่า ผู้หญิงแตกต่างจากผู้ชายโดยหน้าที่ของผู้หญิงคือเป็นแม่และแม่บ้าน ส่วนผู้ชายมีหน้าที่เป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว 3. อุดมการณ์เกี่ยวกับประเทศไทยประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่ดี และสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยเป็นสิ่งดีมีคุณค่า 4. อุดมการณ์เกี่ยวสถาบันพระมหากษัตริย์ประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า พระมหากษัตริย์และพระบรมวงศานุวงศ์ทรงเป็นผู้มีบุญบารมีที่น่ายกย่อง อีกทั้งเป็นผู้ปกครองที่เสียสละและมีความเมตตาที่คนไทยให้ความเคารพรัก 5. อุดมการณ์เกี่ยวกับรัฐและประชาชนสื่อความคิดย่อยว่า รัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องทำงานของตนให้ดีเพื่อประชาชนและประเทศชาติ 6. อุดมการณ์เกี่ยวกับเมืองและชนบทมีความคิดย่อยที่สื่อว่า ชนบทเป็นสถานที่ที่มีความสุขสบายไม่วุ่นวายเหมือนสังคมเมือง และคนชนบทเป็นผู้ดีน้อยกว่าคนเมืองและไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เจริญแล้วได้ 7. อุดมการณ์เกี่ยวกับครูและศิษย์มีความคิดย่อยที่สื่อว่า ครูมีหน้าที่อบรมสั่งสอนสิ่งที่ดีและเป็นທີ່เคารพรักของศิษย์ 8. อุดมการณ์เกี่ยวกับคนชายขอบในสังคมไทยประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า ผู้ชราเป็นผู้ที่มีร่างกายทรุดโทรมมีพลังกำลังไม่เท่าคนหนุ่มสาวจึงกลายเป็นคนชายขอบในสังคม

อุดมการณ์ที่ปรากฏในหนังสือเรียนบางเล่มพบว่ามี 8 ชุดความคิดดังนี้ 1. อุดมการณ์เกี่ยวกับเด็กและผู้ใหญ่ประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า เด็กสามารถกระทำประโยชน์เพื่อผู้ใหญ่ได้ 2. อุดมการณ์เกี่ยวกับความเป็นหญิงและความเป็นชายประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า ผู้ชายเป็นผู้ทำงานบ้าน และผู้หญิงเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว 3. อุดมการณ์เกี่ยวกับประเทศไทยประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า ศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งล้ำสมัยและไร้คุณค่า 4. อุดมการณ์เกี่ยวกับรัฐกับประชาชนประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า เจ้าหน้าที่รัฐเป็นมิตรที่ดีของประชาชน และประชาชนเคารพและเห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐเป็นผู้ที่มีสถานภาพสูงกว่าตน 5. อุดมการณ์เกี่ยวกับเมืองและชนบทประกอบด้วยความคิดย่อยที่สื่อว่า เมืองเป็นสถานที่ที่มีความเจริญและสะดวกสบาย แต่มีความวุ่นวายคนเมืองเป็นผู้ที่เร่งรีบและสนใจแต่ตนเอง ชนบทเป็นสถานที่ที่ยังไม่พัฒนาจึงด้อยความเจริญและคนชนบทใช้ชีวิตอย่างเรียบง่ายและเป็นมิตร 6. อุดมการณ์คนชายขอบในสังคมไทยประกอบด้วยชุด

ความคิดที่ถือว่า คนชรา ผู้มีฐานะยากไร้ ผู้พิการและเด็กพิเศษเป็นผู้ที่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างยากลำบากและต้องการความช่วยเหลือจากสังคม 7. อุดมการณ์ชาติพันธุ์ประเทศเพื่อนบ้าน ประกอบด้วยชุดความคิดที่ถือว่า บางชาติพันธุ์เป็นมิตรกับประเทศไทย แต่บางชาติพันธุ์เป็นผู้ทำลายประเทศไทย 8. อุดมการณ์ประชาธิปไตยที่สื่อให้เห็นว่าประชาธิปไตยเป็นระบอบการปกครองที่มีคุณค่า

นอกจากนี้จากการศึกษาหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยระดับประถม พบว่ามีกลวิธีทางภาษาที่ใช้สื่ออุดมการณ์ทั้งหมด 15 กลวิธี ดังนี้ 1. การเลือกใช้คำศัพท์ เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ให้ตรงกับกลุ่มความหมายที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียร ได้แก่ ขยันขันแข็ง เอาการเอางาน ชะมักเขม้น และวิริยะอุตสาหะ เป็นต้น 2. การใช้คำแสดงทัศนภาวะ เช่น ต้อง ควร พึง ย่อม และถ้า เป็นต้น 3. การอ้างถึงส่วนใหญ่ เช่น “ใคร ๆ ก็ชื่นชมเด็กมีน้ำใจ” 4. การใช้ประโยคแสดงเหตุผล เช่น “...นักสืบเป็นคนฉลาดรอบคอบมีไหวพริบ เขาจึงสามารถสืบเรื่องราวที่ยุ่งยากซับซ้อนได้” 5. การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วยโครงสร้างประโยค เช่น การแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ด้วยโครงสร้างประโยคที่ผู้ใหญ่อยู่ในฐานะผู้กระทำและเด็กอยู่ในฐานะผู้ถูกกระทำ เป็นต้น 6. การซ้ำกระบวนประโยค เช่น “แมลงวันขอเป็นเพื่อนกับแมลงปอ แมลงปอว่าเจ้าทำให้คนเขาเกลียดใครจะเป็นเพื่อนกับเจ้า แมลงวันขอเป็นเพื่อนกับหิ่งห้อย หิ่งห้อยว่าเจ้าทำให้คนเขาเกลียดใครจะเป็นเพื่อนกับเจ้า...” 7. การใช้กลวิธีทางวาทศิลป์ เช่น การใช้อุปลักษณ์ การใช้คำถามเชิงวาทศิลป์ และการใช้คำขวัญ เป็นต้น 8. การใช้วัจนกรรม เช่น วัจนกรรมการขอร้อง วัจนกรรมการแนะนำ วัจนกรรมการสั่ง และวัจนกรรมการถาม เป็นต้น 9. การใช้ความเชื่อที่มีอยู่ก่อน เช่น “แต่ด้วยอาณิสงค์แห่งความกตัญญูกตเวทีของพระยศกิต จึงทำให้เกิดเหตุการณ์อันน่าอัศจรรย์” 10. การใช้เสียงที่หลากหลาย เช่น การใช้เสียงภายนอกเพื่อสร้างสัทพ และการใช้เสียงภายในตัวบท เป็นต้น 11. การกำหนดกรอบการตีความ เช่น “...หน้าที่ของนักเรียนมีอะไรบ้าง นักเรียนช่วยกันบอก มานีเป็นคนเขียนกระดาน มานีเขียนได้ 10 ข้อ ดังนี้...” 12. การลำดับเหตุการณ์ในเรื่อง เช่น การลำดับเหตุการณ์แบบพฤติกรรมและผลของการกระทำ และการลำดับเหตุการณ์แบบเปรียบเทียบสิ่งที่ดีและไม่ดี 13. การบรรยายภาพไว้คู่กัน 14. การสร้างให้กลายเป็นตัวตลกในเรื่อง และ 15. การใช้ส่วนประกอบของตัวบทหนังสือเรียน เช่น การตั้งชื่อเรื่อง และตัวบทด้านหลังปกหนังสือเรียน เป็นต้น

อุมาวัลย์ ซีซ่าง (2555) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษากับอุดมการณ์ในเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2523 ถึง พ.ศ. 2553 โดยใช้ข้อมูลที่เป็นนิทานและเรื่องสั้นสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติจำนวนทั้งหมด 94 เรื่อง ภายใต้แนวคิดกรอบมิติทั้ง 3 ของวาท

กรรมตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟ และผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ กลวิธีระดับภาษาในตัวบท กลวิธีระดับตัวบท และกลวิธีระดับสหบท

ผลการศึกษาโดยแบ่งอุดมการณ์ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่จากการวิเคราะห์ความถี่ในการปรากฏ ได้แก่ อุดมการณ์ที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอและปรากฏบางช่วงเวลา โดยอุดมการณ์ที่ปรากฏอย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ อุดมการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ อุดมการณ์เกี่ยวกับความเป็นเด็กดีและคนดี อุดมการณ์เกี่ยวกับบทบาทชายหญิงในสังคมไทย และอุดมการณ์เกี่ยวกับความยึดมั่นในสถาบันหลักของชาติ ส่วนอุดมการณ์ที่ปรากฏบางช่วงเวลา ได้แก่ อุดมการณ์เกี่ยวกับความยากจนและอุดมการณ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ นอกจากนี้หนังสือวันเด็กแห่งชาติเป็นวาทกรรมที่รัฐได้ประกอบสร้างชุดความคิดซึ่งแฝงอุดมการณ์ต่าง ๆ อย่างแนบเนียนที่ผ่านการรับรองและพิจารณาแล้วว่าเหมาะสมเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐใช้ในการควบคุมความคิดและพฤติกรรมของเด็กซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อความคิดของเด็กในสังคม

นอกจากนี้พบว่ากลวิธีระดับภาษาในตัวบทมี 6 กลวิธี ได้แก่ 1. การใช้คำศัพท์ เช่น การเลือกใช้คำศัพท์เพื่อใช้แสดงถึงพฤติกรรมที่อ่อนน้อม ได้แก่ ยกมือไหว้อย่างนอบน้อม นั่งคุกเข่าเอาศีรษะชนตัก และพูดอย่างอ่อนหวาน เป็นต้น 2. การใช้โครงสร้างประโยคแบบต่าง ๆ เช่น การใช้ประโยคคำสั่ง และการใช้ประโยคกรรมจาก 3. การกล่าวอ้าง เช่น การกล่าวอ้างสิ่งที่เป็นภูมิปัญญาและวัฒนธรรมโบราณเพื่อสร้างความภูมิใจในความเป็นไทยแก่ผู้รับสาร และการใช้คำเรียกกลุ่มเพื่อแบ่งแยกกลุ่มที่มีความแตกต่างจากตน 4. การใช้คำถามวาทศิลป์ เช่น “ลูกรู้ไหมว่าปะการังที่ลูกถืออยู่ในมือ กว่าที่มันจะเติบโตขึ้นมาขนาดนั้นต้องใช้เวลาแป๊บสิบ ๆ ปี” 5. การใช้อุปลักษณ์ เช่น “...แม่น้ำเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงทุกชีวิต” และ 6. การแนะนำความ เช่น การแนะนำความเรื่องความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการแนะนำความเพื่อสร้างภาพความยากจนในเชิงบวก เป็นต้น

ในส่วนกลวิธีระดับตัวบทพบว่ามี การนำเสนออุดมการณ์ใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การนำเสนออุดมการณ์ในลักษณะที่เป็นความคิดของตัวละครผ่านบทสนทนาและบทบรรยายความคิดของตัวละคร และการนำเสนออุดมการณ์ในลักษณะที่เป็นความเป็นจริงในเรื่องเล่าผ่านบทบรรยาย การกระทำของตัวละคร กลวิธีระดับสหบทพบที่มีการแทรกตัวบทอื่นหรือกล่าวอ้างถึงตัวบทอื่นเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อต่าง ๆ เพื่อสื่อความคิดเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาพุทธและอิสลาม ความเชื่อในเรื่องเหนือธรรมชาติรวมถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และความเป็นไทย

วิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2559) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีทางภาษาและอุดมการณ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างความเป็นชายและความเป็นหญิงจากหนังสือชุด เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก จำนวนทั้งหมด 159 เรื่องเล่าจากหนังสือตั้งแต่เล่มที่ 1 จนถึง เล่มที่ 4 จำนวนทั้งหมด 4 เล่ม ตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์

ผลการศึกษาพบว่ามิกลวิธีทางภาษาทั้งหมด 10 กลวิธี ได้แก่ 1. การเลือกใช้คำศัพท์ เช่น การใช้คำศัพท์ในการแยกกลุ่มเพศชายและหญิง “เด็กผู้ชายอย่างคุณตา และเด็กผู้หญิงอย่าง คุณยาย” 2. การใช้คำแสดงทัศนภาวะ เช่น “แต่เด็กผู้หญิงอย่างคุณยายต้องโดนใช้ให้ปะทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เป็นผู้ทำขาด...” 3. การใช้มูลบท เช่น การกล่าวว่าผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายรอให้ถูกเลือก ขณะที่ผู้ชายเป็นฝ่ายเลือก เป็นต้น 4. การกล่าวอ้าง เช่น การกล่าวอ้างคำพูดแม่ตุ๊ก 5. การใช้สัทบท เช่น “...มันอ่อนนัยสูกเอาเผากิน มือห่างตีนห่าง” 6. การใช้โครงสร้างประโยคกรรมวาจก เช่น “เด็กผู้ชายอย่าง คุณตาไม่ต้องถูกใช้ให้ปะเสียหรอก...” 7. การใช้โครงสร้างประโยคคำสั่ง เช่น “คุณยายไม่ได้รับอนุญาตให้ทำตาม” 8. การใช้โครงสร้างประโยคเงื่อนไข เช่น “ถ้าเป็นผู้หญิงสาวมีสายสร้อยทอง ก็ถือว่าเป็นคนไม่ตัวเปล่า...” 9. การเชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผล เช่น “เพราะเป็นผู้ที่ชอบงานอิสระและชอบท่องเที่ยว...” และ 10. การเชื่อมโยงความขัดแย้ง เช่น “จะอ่านหนังสือออกหรือไม่ก็ตามยึดอาชีพเป็นพ่อค้าเหมือนกัน แต่ค้าแตกต่างกับผู้หญิง ผู้หญิงค้าขาย”

นอกจากนี้ในเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างเพศชายและหญิงพบว่าอุดมการณ์ในหนังสือสำหรับเด็กชุดนี้แสดงให้เห็นว่าผู้ชายมีอำนาจเหนือกว่าผู้หญิงโดยมีชุดความคิดย่อย ๆ ได้แก่ 1. ผู้ชายไม่ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่บางอย่างเนื่องจากสังคมถือว่าเป็นหน้าที่ของผู้หญิง 2. ผู้ชายมีอิสระเสรีภาพในการใช้ชีวิตมากกว่าผู้หญิงที่ถูกสังคมจำกัดกรอบ 3. ผู้หญิงถูกจำกัดให้อยู่แต่พื้นที่ภายในบ้าน แต่พื้นที่นอกบ้านเป็นพื้นที่ของผู้ชาย เนื่องจากผู้ชายมีบทบาทหน้าที่สำคัญกว่าผู้หญิง และ 4. ผู้ชายมีอำนาจในการเลือกคู่ครอง แต่ผู้หญิงต้องรอให้ถูกเลือก

ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2561) ศึกษาภาษาและอุดมการณ์เกียรติยศในเพลงมาร์ชโรงเรียนประจำจังหวัดตามแนวคิดวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ของแฟร์คลัฟในเพลงมาร์ชโรงเรียนประจำจังหวัดทั้งหมด 77 จังหวัดรวมเป็นจำนวน 77 เพลง

ผลการศึกษาพบว่ามิกลวิธีเลือกใช้คำศัพท์เพื่อสื่ออุดมการณ์เกียรติภูมิของโรงเรียน เช่น นำปัญญา คู่บุญ คู่จังหวัด เป็นต้น นอกจากนี้พบว่ามิกลวิธี 3 ชุดความคิดหลัก ได้แก่ 1. ประวัติศาสตร์อันยาวนานและความเกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับบุ

คลสำคัญที่อาจจะเป็นผู้ก่อตั้ง ชั้นชั้นปกครอง หรือผู้สนับสนุนการศึกษาด้านเงินทุนและทุนการศึกษา เช่น “เจ้าพิริยะเทพวงศ์ก่อตั้งขึ้นมา เป็นแหล่งวิชาความรู้เชิดชูธรรม” 2. การมีความเป็นเลิศทางวิชาการ การกีฬาหรือด้านอื่น ๆ ที่สื่อถึงความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ การกีฬาและดนตรีด้วยกลวิธี เลือกใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องในเรื่องความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ การกีฬาและดนตรี เช่น เพิ่มพูน ปัญญา เลิศวิชาปัญญาไว กีฬาเด่นเป็นสง่า แข่งขันไม่หวั่นไหว เป็นต้น และ 3. การมีชื่อเสียงที่แสดงถึงการมีประวัติอันยาวนานและความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬาที่ทำให้โรงเรียนมีชื่อเสียงและเกียรติภูมิด้วยวิธีการเลือกใช้คำศัพท์ เช่น สร้างสมเกียรติประวัติ รุ่งเรืองกระเดื่องไกลคู่บุญคู่จังหวัด เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดศาสตร์ของชาร์ลส แซนเดอร์ส เพียร์ซ (Peirce, 1902) และแนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของ ฟาน เด็ก (Van Dijk, 2000, 2006) มีรายละเอียดและขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

1.1 ข้อมูล

ข้อมูลในงานวิจัยนี้คือเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัด จาก 6 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 8 เพลง รวมเป็นจำนวนทั้งหมด 48 เพลง

1.2 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลในงานวิจัยนี้คือเว็บไซต์และสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาประจำจังหวัดทุกภูมิภาคในประเทศไทยที่มีเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยมีรายชื่อโรงเรียนประจำจังหวัดเรียงตามลำดับภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 รายชื่อโรงเรียนประจำจังหวัดที่เป็นแหล่งข้อมูล

ภูมิภาค	จังหวัด	โรงเรียนประจำจังหวัด
ภาคเหนือ	เชียงใหม่	1. โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย 2. โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ
	น่าน	3. โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร 4. โรงเรียนสตรีศรีน่าน
	ลำปาง	5. โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย 6. โรงเรียนลำปางกัลยาณี
	อุตรดิตถ์	7. โรงเรียนอุตรดิตถ์

		8. โรงเรียนอุตรดิตถ์ดรุณี
ภาคกลาง	สุโขทัย	9. โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม 10. โรงเรียนอุคมดรุณี
	นครสวรรค์	11. โรงเรียนนครสวรรค์ 12. โรงเรียนสตรีนครสวรรค์
	พระนครศรีอยุธยา	13. โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย 14. โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์
	สมุทรปราการ	15. โรงเรียนสมุทรปราการ 16. โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ
ภาคตะวันออก	กาญจนบุรี	17. โรงเรียนวิสุทธรังษี 18. โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์
	ประจวบคีรีขันธ์	19. โรงเรียนประจวบวิทยาลัย
	ตาก	20. โรงเรียนตากพิทยาคม
	เพชรบุรี	21. โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี 22. โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี
	ราชบุรี	23. โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี 24. โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ชลบุรี	25. โรงเรียนชลราษฎรอำรุง 26. โรงเรียนชลกันยานุกูล
	ฉะเชิงเทรา	27. โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ 28. โรงเรียนตัดดรุณี
	จันทบุรี	29. โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี 30. โรงเรียนศรียานุสรณ์
	ตราด	31. โรงเรียนตราษตระการคุณ 32. โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์
	ขอนแก่น	33. โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		34. โรงเรียนกัลยาณวัตร
	ชัยภูมิ	35. โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล 36. โรงเรียนสตรีชัยภูมิ
	ศรีสะเกษ	37. โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย 38. โรงเรียนสตรีสิริเกศ
	อุบลราชธานี	39. โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช 40. โรงเรียนนารีนุกูล
ภาคใต้	ตรัง	41. โรงเรียนวิเชียรมาตุ 42. โรงเรียนสภาราชนิจังหวัดตรัง
	นราธิวาส	43. โรงเรียนนราธิวาส 44. โรงเรียนนราสิกขาลัย
	ภูเก็ต	45. โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย 46. โรงเรียนสตรีภูเก็ต
	สุราษฎร์ธานี	47. โรงเรียนสุราษฎร์ธานี 48. โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบ่งกลุ่มข้อมูลเป้าหมายออกเป็นกลุ่มตามเขตภูมิภาคตามการแบ่งทางภูมิศาสตร์ของสำนักงานราชบัณฑิตยสภาจำนวนทั้งหมด 6 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เพื่อใช้ในการสุ่มเลือกเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดด้วยวิธีการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (cluster sampling)

2. สุ่มจับฉลากจังหวัดในแต่ละภูมิภาคเป็นจำนวนทั้งหมด 4 จังหวัดต่อ 1 ภาค จังหวัดละ 2 โรงเรียนที่เป็นที่รู้จักในนามโรงเรียนชายล้วนในอดีตและโรงเรียนหญิงล้วนในอดีตเพื่อนำเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนประจำจังหวัดดังกล่าวมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์ ในกรณีที่สุ่มจับฉลากได้จังหวัดที่มีโรงเรียนสหศึกษาเป็นโรงเรียนประจำจังหวัดในอดีตเพียงโรงเรียนเดียว จะสุ่มจับฉลาก

จังหวัดเพิ่มอีกหนึ่งจังหวัด หลังจากนั้นจะสุ่มจับฉลากเลือกโรงเรียนประจำจังหวัดเพิ่มอีกหนึ่งโรงเรียน เพื่อนำเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมาใช้เป็นข้อมูลในการศึกษานี้

3. รวบรวมเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาประจำจังหวัดจากเว็บไซต์ และสื่อประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน เช่น เนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนบนเว็บไซต์ เนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนที่ถูกต้องพิมพ์ลงเอกสารต่าง ๆ และไฟล์เพลงหรือคลิปวิดีโอเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนบนเว็บไซต์

4. ขออนุญาตทางโรงเรียนที่คัดเลือกแล้วอย่างเป็นทางการโดยส่งทางไปรษณีย์เพื่อนำเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนมาใช้ในการศึกษาคั้งนี้โดยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวรเป็นผู้ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ใช้เนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

3. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์การใช้สัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์จากเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตามแนวคิดสัญศาสตร์ของเพียร์ซ (Peirce, 1902) โดยจัดแบ่งสัญลักษณ์ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1. ภาพเสมือน (icon) คือสัญลักษณ์ที่เป็นตัวแทนเกิดจากการเลียนแบบของจริงโดยมีความเหมือนและคล้ายคลึงกับสิ่งที่หมายถึง เช่น รูปปั้นอนุสาวรีย์ 2. ดรรชนี (index) คือสัญลักษณ์ที่เกิดจากความ เป็นเหตุเป็นผลเชื่อมโยงกัน เช่น รอยเท้าคนในป่าเป็นดรรชนีของการเดินป่า เพราะรอยเท้าเชื่อมโยงกันกับการเดินป่า และ 3. สัญลักษณ์ (symbol) คือสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากข้อตกลงร่วมกันในกลุ่มสังคม โดยขึ้นอยู่กับบริบทในสังคมนั้น ๆ เช่น ความหมายแฝงของสีในแต่ละวัฒนธรรม

2. วิเคราะห์ความหมายแฝงของสัญลักษณ์ที่สื่ออุดมการณ์โดยนำคำนิยามในเรื่องสัญลักษณ์ของเพียร์ซ (Peirce, 1902) และกาญจนา แก้วเทพ (กาญจนา แก้วเทพ, 2555) มาประยุกต์ใช้ในการตีความ

3. วิเคราะห์อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในสัญลักษณ์โดยใช้แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของฟาน เด็ก (van Dijk, 2000, 2006)

4. เรียบเรียงและรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การพรรณนาและการแสดงผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง ดังตัวอย่างในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อมูล

ถ้อยคำ	สัญญาณ	ประเภท	ความหมาย	อุดมการณ์
1. พุทธศากยมนิครีตาค พิทยาคม เป็นประกายเพชร พรหมเจดีย์วัดสระเกศป้อง ปัดเภทภัย (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)	พระพุทธรูป	ภาพเสมือน	สิ่งศักดิ์สิทธิ์	ความสำคัญ ของศาสนา
	เจดีย์			
2. ขาวสลับเขียวระยับสี เลือดสตรีสมุทรปราการ งามแท้แปรสองสถาน (โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, 2564)	สีขาวและสีเขียว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
	เลือด	ดรรรชนี	นักเรียน	
3. เขียวนี้สีทะเลเข้ม เลือดน้ำเค็มเต็มทรวงใน (โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, 2564)	สีเขียว	สัญลักษณ์	ทะเล	ความภูมิใจใน บ้านเกิด
	เลือดน้ำเค็ม	สัญลักษณ์	บ้านเกิด	

บทที่ 4

สัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลักคือ 1. สัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ตามแนวคิดสัญศาสตร์ของชาร์ลส แซนเดอร์ส เพียร์ซ (Peirce, 1902) และ 2. อุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในสัญญาณตามแนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของฟาน เด็ก (van Dijk, 2000, 2006)

1. ประเภทของสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์

จากการศึกษาสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัด จำนวนทั้งหมด 48 ตัวบท ตามแนวคิดสัญศาสตร์ของเพียร์ซ (Peirce, 1902) ซึ่งแบ่งประเภทสัญญาณได้ 3 ประเภท ได้แก่ 1. ภาพเสมือน (icon) 2. ดรรชนี (index) และ 3. สัญลักษณ์ (symbol) จากการศึกษาสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนครั้งนี้พบสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์จำนวนทั้งหมด 86 สัญญาณ นอกจากนี้ยังพบประเภทสัญญาณครบทั้ง 3 ประเภทตามแนวคิดสัญศาสตร์ของเพียร์ซ (Peirce, 1902) โดยพบว่าสัญลักษณ์มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุด ส่วนภาพเสมือนและดรรชนีมีความถี่ในการปรากฏเท่า ๆ กันโดยผู้วิจัยได้จัดแบ่งประเภทสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ได้ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1. สี 2. ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน 3. ธง 4. เลือด 5. วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา และ 6. สิ่งของอื่น ๆ ดังความถี่ร้อยละในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประเภทของสัญญาณตามแนวคิดสัญศาสตร์ของเพียร์ซ

ประเภทของสัญญาณ	ความถี่	ร้อยละ
1. สัญลักษณ์	78	90.70
1.1 สี	55	70.51
1.2 ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน	8	10.26
1.3 เลือด	5	6.41
1.4 ธง	5	6.41
1.5 สิ่งของอื่น ๆ	4	5.13
1.6 วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา	1	1.28
2. ภาพเสมือน	4	4.65

2.1 วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา	4	100
3. ดรรชนี	4	4.65
3.1 เลือด	3	75
3.2 สิ่งของอื่น ๆ	1	25
ยอดรวม	86	100

จากตารางที่ 3 พบว่าสัญลักษณ์มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดจำนวนร้อยละ 90.70 ในขณะที่ภาพเสมือนและดรรชนีมีความถี่ในการปรากฏเท่ากันจำนวนร้อยละ 4.65 จากการศึกษาประเด็นเรื่องสัญลักษณ์ ผู้วิจัยพบว่าสัญลักษณ์ที่มีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดอันดับที่ 1 จำนวนร้อยละ 70.51 สัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนมีความถี่ในการปรากฏรองเป็นอันดับที่ 2 จำนวนร้อยละ 10.26 ส่วนอันดับที่ 3 สัญลักษณ์เลือดและสัญลักษณ์ธงมีความถี่ในการปรากฏจำนวนเท่ากันคิดเป็นจำนวนร้อยละ 6.41 สัญลักษณ์สิ่งของอื่น ๆ มีความถี่ในการปรากฏรองเป็นอันดับที่ 4 จำนวนร้อยละ 5.13 และสุดท้ายอันดับที่ 5 สัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนามีความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุด จำนวนร้อยละ 1.28 จากการศึกษาในประเด็นเรื่องภาพเสมือน พบว่ามีเพียงสัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนาเท่านั้นที่มีความถี่ในการปรากฏ จำนวนร้อยละ 100 และสุดท้ายในประเด็นเรื่องดรรชนี ผู้วิจัยพบว่าสัญลักษณ์เลือดมีความถี่ในการปรากฏมากที่สุด จำนวนร้อยละ 75 และสัญลักษณ์สิ่งของอื่น ๆ มีความถี่ในการปรากฏน้อยกว่า จำนวนร้อยละ 25

1.1 สัญลักษณ์

จากการศึกษาพบว่าสัญลักษณ์เป็นสัญลักษณ์ทั้งหมด จำนวน 55 สัญลักษณ์ และจากการศึกษาความหมายในสัญลักษณ์มีการใช้คำเรียกชื่อสื่อสื่อความหมายถึงโรงเรียน นักเรียน พระมหากษัตริย์ ศาสนาพุทธ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสิ่งที่เป็นนามธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ความมีน้ำใจ ความเป็นชายหญิง ความสดใส ความรัก ความหนักแน่น เป็นต้น นอกจากนี้พบว่าสัญลักษณ์ส่วนมากจะเป็นสีประจำโรงเรียนซึ่งถูกกำหนดความหมายแฝงโดยกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษานั้น ๆ และความหมายเหล่านั้นเป็นที่เข้าใจได้โดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ความหมายแฝงของสีประจำโรงเรียนของตน และยังพบว่ามีการสร้างหมายให้กับสัญลักษณ์ที่เหมือนกับสีประจำโรงเรียนโดยนำสีหนึ่งมากำหนดความหมายแฝงที่คนกลุ่มหนึ่งจะต้องเรียนรู้ความหมายแฝงเหล่านั้นเพื่อให้เข้าใจความหมายของสีนั้น ๆ ดังตัวอย่างในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สัญลักษณ์

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย
1. ฟ้าเหลืองงามประเสริฐอันเลิศล้ำ สีประจำสำคัญอันสดใส (โรงเรียนวิสุทธรังษี, 2564)	สีฟ้าและสีเหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน
2. อันพวกเราชาวน้ำเงินชมพู จะ เชิดชูสถาบันมั่นรักษา ให้อยืนยงคงอยู่ คู่วิญญา ชั่วดินฟ้าอุตรดิตถ์สถิตใจ (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)	สีน้ำเงินและสีชมพู	สัญลักษณ์	นักเรียน
3. น้ำเงินหมายประมุขแห่งไทยชาติ ใต้เบื้องบาทบารมีปกเกล้า (โรงเรียนลำปางกัลยาณี, 2564)	สีน้ำเงิน	สัญลักษณ์	พระมหากษัตริย์
4. สีน้ำเงินมองเห็นเด่นประจักษ์ คือ องค์มรรคธรรมะสว่างไสว (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)	สีน้ำเงิน	สัญลักษณ์	ศาสนาพุทธ
5. สีขาวนั้นไซร์คือน้ำใจอยุธยา (โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2564)	สีขาว	สัญลักษณ์	ความมีน้ำใจ

จากตัวอย่างที่ 1 ในตารางที่ 4 สีฟ้าและสีเหลืองเป็นสัญลักษณ์เพราะต้องผ่านการเรียนรู้ความหมายจึงจะเข้าใจความหมายแฝงของสีทั้งสองนี้ว่าเป็นสีประจำโรงเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงแค่คำเรียกชื่อสีฟ้าและสีเหลืองธรรมดาทั่วไปแต่เป็นสีประจำโรงเรียนวิสุทธรังษีที่ตั้งอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี จากในถ้อยคำนี้สีฟ้าและสีเหลืองนี้สื่อความหมายถึงโรงเรียนวิสุทธรังษี

จากตัวอย่างที่ 2 ในตารางที่ 4 สีน้ำเงินและสีชมพูเป็นสัญลักษณ์ เพราะเป็นสีประจำโรงเรียนอุตรดิตถ์ แต่สีน้ำเงินและสีชมพูนี้สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ เนื่องจากในถ้อยคำส่วนนี้มีการอ้างถึงส่วนใหญ่ ได้แก่ “...**อันพวกเราชาวน้ำเงินชมพู** จะเชิดชูสถาบันมั่นรักษา...” ซึ่งนามวลี “**พวกเราชาวน้ำเงินชมพู**” หมายถึงนักเรียนในโรงเรียนอุตรดิตถ์ ไม่ได้หมายถึงโรงเรียนเหมือนอย่างในตัวอย่างที่ 1

จากตัวอย่างที่ 3 ในตารางที่ 4 สีน้ำเงินเป็นสัญลักษณ์และเป็นหนึ่งในสีประจำโรงเรียนลำปางกัลยาณีโดยมีสองสี ได้แก่ สีน้ำเงินและสีขาว ซึ่งในถ้อยคำนี้สีน้ำเงินนี้หมายถึงพระมหากษัตริย์ จากทั้ง

การเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์และการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าวว่า “น้ำเงินหมายประมุขแห่งไทยชาติ ใต้เบื้องบาทบารมีปกเกล้า” ทำให้เห็นกระบวนการสร้างและถ่ายทอดความหมายแฝงของสีน้ำเงินนี้ไปยังนักเรียนโรงเรียนลำปางกัลยาณี

จากตัวอย่างที่ 4 ในตารางที่ 4 สีน้ำเงินเป็นสัญลักษณ์และเป็นหนึ่งในสีประจำโรงเรียนอุดรดิตถ์ ซึ่งสีน้ำเงินนี้สื่อความหมายถึงศาสนาพุทธ จากการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าวว่า “สีน้ำเงินมองเห็นเด่นประจักษ์คือองค์มรรคธรรมะสว่างไสว” และการเลือกใช้ชุดคำศัพท์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธในถ้อยคำนี้ ได้แก่ องค์มรรคธรรมะ แสดงให้เห็นการประกอบสร้างความหมายแฝงที่ต้องเรียนรู้ความหมายต้องสีประจำโรงเรียนก่อนจึงจะเข้าใจความหมายของสีน้ำเงินนี้

จากตัวอย่างที่ 5 ในตารางที่ 4 สีขาวเป็นสัญลักษณ์เป็นหนึ่งในสีประจำโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ซึ่งสีขาวและสีแดงเป็นสีประจำโรงเรียนโดยสีขาวสื่อความหมายถึงความมีน้ำใจ จากถ้อยคำบอกกล่าวว่า “สีขาวนั้นไฉริคือน้ำใจอยุธยา” แสดงให้เห็นการกำหนดความหมายของสีขาวให้หมายถึงความมีน้ำใจที่เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยโดยต้องเรียนรู้ความหมายของสีประจำโรงเรียนของตนก่อนจึงจะเข้าใจความหมายของสีขาวในถ้อยคำนี้

1.2 สัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน

จากการศึกษาพบว่าสัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนเป็นสัญลักษณ์ทั้งหมด จำนวน 8 สัญลักษณ์ และจากการศึกษาความหมายพบว่าสัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนใช้แสดงความหมายที่สื่อถึงโรงเรียน นักเรียน มิตรภาพของนักเรียน และบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน ดังตัวอย่างในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย
1. คันกระสุนสัญลักษณ์สลักใจ อยู่ที่ไหนเรารักกันจริงเราไม่ทิ้งกัน (โรงเรียนวิสุทธรังษี, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน 	สัญลักษณ์	มิตรภาพของนักเรียน

<p>2. ตากพิทยาคม ตากพิทยาคม แหล่งเรียนอบรมลูกสีฟ้ากล้าแกร่ง ดวงคบเพลิงแดงเป็นแสงสว่าง ส่องทางศึกษา (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)</p>	<p>ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน</p> 	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>บทบาทหน้าที่ของ โรงเรียน</p>
<p>3. คชสารชุกคเพลิง เรารื่นเริง ภูมิใจรักสามัคคี เป็นแสงธรรมส่อง นำดวงชีวี (โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี, 2564)</p>	<p>ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน</p> 	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>นักเรียน</p>
<p>4. อาณาจักรถิ่นนี้มีพระเกี่ยว เป็น แหล่งเดียวสถาบันการศึกษา องค์ ปียมหาราชประทานมา เราพร้อม หน้าเปล่งวาจาสดุดี (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี, 2564)</p>	<p>ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน</p> 	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>โรงเรียน</p>

จากตัวอย่างที่ 1 ในตารางที่ 5 คันกระสุนเป็นสัญลักษณ์ ซึ่งตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน หมายถึงการมุ่งตรงไปข้างหน้าสู่เป้าหมาย (โรงเรียนวิสุทธรังษี, 2564) จากในถ้อยคำการบอกกล่าวที่ว่า “คันกระสุนสัญลักษณ์สลักใจ อยู่ที่ไหนเรารักกันจริงเราไม่ทิ้งกัน” คันกระสุนในถ้อยคำนี้เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงมิตรภาพของนักเรียน แม้ว่านักเรียนแต่ละคนจะมีเป้าหมายที่เหมือนหรือแตกต่างกัน แต่มิตรภาพของนักเรียนโรงเรียนนี้จะยังมั่นคงอยู่ในใจเสมอและจะไม่ทอดทิ้งกัน

จากตัวอย่างที่ 2 ในตารางที่ 5 ดวงคบเพลิงแดงเป็นสัญลักษณ์และตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนตากพิทยาคมที่ความหมายถึงความรู้ ความดี เกียรติยศ และชื่อเสียง (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564) จากถ้อยคำนี้ดวงคบเพลิงแดงเป็นสัญลักษณ์สื่อความหมายถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการอบรมสั่งสอนทั้งในเรื่องวิชาการและพฤติกรรมที่ดีเหมาะสม ซึ่งคบเพลิงนี้เสมือนเป็นวัตถุที่ให้ความสว่างที่จะส่องแสงนำทางให้นักเรียนไปสู่สิ่งที่ตั้งใจได้แก่ ความรู้ ความดี เกียรติยศ และชื่อเสียง

จากตัวอย่างที่ 3 ในตารางที่ 5 คชสารชุกคบเพลิงเป็นทั้งสัญลักษณ์และตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ 1. คชสารหรือช้างหมายถึงวัดช้างที่เป็นสถานที่ตั้งของโรงเรียน และ 2. คบเพลิงหมายถึงความรู้ (โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี, 2564) นอกจากนี้คชสารชุกคบเพลิงนี้ยังเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนในถ้อยคำนี้ เนื่องจากถ้อยคำ “คชสารชุกคบเพลิง เรารื่นเริงภูมิไจรักสามัคคี...” เป็นการอ้างถึงส่วนใหญ่ซึ่งคำสรรพนาม *เรา* ในถ้อยคำนี้หมายถึงนักเรียน

จากตัวอย่างที่ 4 ในตารางที่ 5 พระเกี้ยวเป็นสัญลักษณ์และตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนนี้หมายถึงพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวผู้ทรงพระราชทานชื่อโรงเรียน และตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนเป็นรูปพระเกี้ยวและมีเลข 5 อยู่ตรงกลาง (โรงเรียนเบญจมราชาทิศจังหวัดจันทบุรี, 2564b) และพระเกี้ยวเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงโรงเรียนจากในถ้อยคำบอกกล่าวที่ว่า “อาณาจักร ถิ่นนี้มีพระเกี้ยว เป็นแหล่งเดียวสถาบันการศึกษา...”

1.3 สัญลักษณ์ธง

ในส่วนสัญลักษณ์ธงพบว่าเป็นสัญลักษณ์ทั้งหมดและสื่อความหมายถึงโรงเรียนและสิ่งที่เป็นนามธรรม ได้แก่ เกียรติและชื่อเสียง รวมจำนวนทั้งหมด 5 สัญลักษณ์ ซึ่งสัญลักษณ์ประเภทธงมาจากความเชื่อมโยงแบบมีข้อตกลงที่ต้องเรียนรู้จึงจะเข้าใจความหมายโดยมีเรื่องของการใช้สีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เช่น สีประจำโรงเรียน เป็นต้น ดังตัวอย่างในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 สัญลักษณ์ธง

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย
1. พลิว พลิว ธงชัยที่มีเกียรติอยู่ น้ำเงินชมพูงามเด่นเป็นศักดิ์ศรี โบกสะบัดเฟื่องในไทธาตรี (โรงเรียนตัดตรุณี, 2564)	ธง	สัญลักษณ์	เกียรติ
2. ธงสีชมพูคู่การกีฬาพาให้ร่มเย็น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)	ธงสีชมพู	สัญลักษณ์	โรงเรียน
3. ไตร่ร่มธงม่วงเหลือง เฟื่อง ศักดิ์ศรี (โรงเรียนสตรีชัยภูมิ, 2564)	ธงสีม่วงเหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน

เลือดเนื้อทุก ๆ หยาดสามารถให้ได้ ขอให้ไทยคงไทยชั่วกาล (โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย, 2564)			
4. เขียวนี้สีทะเลเข้ม เลือดน้ำเค็มเต็มทรงใน (โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, 2564)	เลือดน้ำเค็ม	สัญลักษณ์	บ้านเกิด

จากตัวอย่างที่ 1 ในตารางที่ 7 เลือดสีแดงขาวเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดจากการนำสีแดงและสีขาว ซึ่งเป็นสีประจำโรงเรียนมาสร้างนามวลี “เลือดแดงขาวของเรา” เลือดสีแดงขาวนี้จึงเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์

จากตัวอย่างที่ 2 ในตารางที่ 7 เลือดสีขาวกรมท่าเป็นสัญลักษณ์ที่มาจากสีประจำโรงเรียน ได้แก่ สีขาว และสีน้ำเงินกรมท่า และเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี เนื่องจากในถ้อยคำว่า “เลือดของเราเป็นสีขาวกรมท่า...” มีค่านามวลี “เลือดของเรา” ซึ่งหมายถึงนักเรียน

จากตัวอย่างที่ 3 ในตารางที่ 7 เลือดเป็นดรชนีที่มีความเชื่อมโยงเกี่ยวพันโดยตรงกับชีวิตของมนุษย์โดยการที่จะมอบเลือดทุกหยาดหยดจนหมดให้แก่สิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นต้องแลกมาด้วยชีวิตของบุคคลนั้น เลือดเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงชีวิตของผู้ที่ร้องเนื้อร้องเพลงนี้ที่สามารถสละชีวิตของตนให้แก่ชาติไทยได้

จากตัวอย่างที่ 4 ในตารางที่ 7 เลือดน้ำเค็มเป็นสัญลักษณ์ที่เกิดจากการนำเอาอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมาสร้างเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงบ้านเกิดของตน จากค่านามวลี “เลือดน้ำเค็ม” น้ำเค็มนี้เป็นหนึ่งในอัตลักษณ์ท้องถิ่นจังหวัดสมุทรปราการที่ตั้งอยู่บริเวณทะเลอ่าวไทย ซึ่งเลือดน้ำเค็มนี้ในบริบทนี้หมายถึงบ้านเกิดของคนจังหวัดสมุทรปราการเท่านั้นไม่ได้หมายถึงบ้านเกิดของคนจังหวัดอื่น ซึ่งเป็นบ้านเกิดและท้องถิ่นที่อยู่อาศัยของนักเรียนโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

1.5 สัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา

จากการศึกษาความหมายสัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา ได้แก่ เจดีย์ พระพุทธรูป นางฟ้า และศาลหลักเมือง พบว่าความหมายถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรเคารพบูชาและสามารถป้องกันภัยได้ และยังสื่อความหมายถึงนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าสัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนาเป็นได้ทั้งสัญลักษณ์และภาพเสมือน ซึ่งมีภาพเสมือนปรากฏมากกว่าสัญลักษณ์ จำนวนทั้งหมด 4 สัญลักษณ์ ในส่วนสัญลักษณ์ปรากฏเพียงแค่ 1 สัญลักษณ์ ดังตัวอย่างในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 สัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย
1. สมุทรปราการ นามโอรสสถานศึกษา พระสมุทรเจดีย์ที่บูชา สัญลักษณ์เล่าเรื่องนาม (โรงเรียนสมุทรปราการ, 2564)	เจดีย์	ภาพเสมือน	สิ่งศักดิ์สิทธิ์
2. คุณความดีเป็นเกียรติศรีคู่กล้า เรามีนางฟ้าคู่ขวัญปรัชญาวิชาการเด่น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)	นางฟ้า	สัญลักษณ์	นักเรียน

จากตัวอย่างที่ 1 ในตารางที่ 8 พระสมุทรเจดีย์เป็นภาพเสมือน เพราะเจดีย์เป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนที่มีความคล้ายคลึงกันกับสถูปสำหรับประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุตามแบบในพุทธประวัติ และพระสมุทรเจดีย์นี้ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสมุทรปราการเช่นเดียวกับโรงเรียนสมุทรปราการ จากการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าวว่า “...พระสมุทรเจดีย์ที่บูชา สัญลักษณ์เล่าเรื่องนาม” พระสมุทรเจดีย์นี้เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ควรเคารพบูชาของพุทธศาสนิกชนในจังหวัดสมุทรปราการ

จากตัวอย่างที่ 2 ในตารางที่ 8 นางฟ้าเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนกัลยาณวัตรซึ่งเคยเป็นโรงเรียนหญิงล้วนมาก่อนในอดีตจึงได้กำหนดให้นางฟ้าเป็นสัญลักษณ์ที่หมายถึงนักเรียนหญิงด้วยวิธีการใช้การอุปลักษณณ์อย่างแยบยล แม้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนกัลยาณวัตรได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนสหศึกษาแล้วก็ตาม แต่เนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนยังคงใช้เนื้อร้องเพลงเดิมไม่ได้เปลี่ยนแปลง

1.6 สัญญาสิ่งของอื่น ๆ

จากการศึกษาพบว่าสัญญาสิ่งของอื่น ๆ เช่น สิ่งของและธรรมชาติสื่อความหมายถึงโรงเรียน คุณค่าและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน และพบว่าสัญญาสิ่งของอื่น ๆ นี้มีทั้งสัญลักษณ์และดรชนี ดังตัวอย่างในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สัญญาสิ่งของอื่น ๆ

ถ้อยคำ	สัญญา	ประเภท	ความหมาย
1. โรงเรียนเราเบญจมาศเทพอุทิศ ตราพระแก้วเหมือนชีวิตจิตผ่องใส เขามไหศวรรย์นั้นงามเด่นเห็นเตือนใจ เทิดทูนไว้คู่สยามนาม บ.ม. (โรงเรียนเบญจมาศเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี, 2564)	ภูเขา	ดรชนี	โรงเรียน
2. สถาบันเรามีค่ากว่าเพชรมณี เป็นศักดิ์ศรีแก่เราชาวกาญจน์ (โรงเรียนกาญจนาภิเษก, 2564)	เพชร	สัญลักษณ์	คุณค่าของ โรงเรียน
3. เป็นประทีปธรรมงามกริยาดวงจิตแจ่มใส (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)	ประทีป	สัญลักษณ์	บทบาทหน้าที่ ของโรงเรียน

จากตัวอย่างที่ 1 ในตารางที่ 9 เขามไหศวรรย์เป็นดรชนี เนื่องจากภูเขานี้ตั้งอยู่บริเวณใกล้โรงเรียนจนสามารถมองเห็นได้ ดังนั้นนักเรียนและใครก็ตามที่มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนนี้เมื่อได้เห็นหรือได้ยินชื่อภูเขานี้จะอาจนึกถึงโรงเรียนเบญจมาศเทพอุทิศจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นความเชื่อมโยงกันแบบเป็นเหตุผล จากถ้อยคำในเนื้อร้องว่า “...เขามไหศวรรย์นั้นงามเด่นเห็นเตือนใจ เทิดทูนไว้คู่สยามนาม บ.ม.” ภูเขานี้จึงเป็นสัญญาที่สื่อความหมายถึงโรงเรียน

จากตัวอย่างที่ 2 ในตารางที่ 9 จากถ้อยคำกล่าวที่ได้เปรียบเทียบกับว่า “สถาบันเรามีค่ากว่าเพชรมณี...” เพชรเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงคุณค่าของโรงเรียน

จากตัวอย่างที่ 3 ในตารางที่ 9 ประทีปเป็นสัญลักษณ์ และเป็นสัญญาที่สื่อความหมายถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการสั่งสอนนักเรียนให้มีคุณธรรมและกริยามารยาทที่ดีงาม ซึ่งเกิด

จากการใช้อุปลักษณ์ว่าประทีปหรือดวงไฟเป็นสิ่งที่ชี้นำไปสู่การมีคุณธรรมและมารยาทซึ่งเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นักเรียนควรปฏิบัติ

2. อุดมการณ์

จากการศึกษาเรื่องอุดมการณ์ในสัญญาพบการสื่ออุดมการณ์ จำนวนทั้งหมด 2 อุดมการณ์หลัก ได้แก่ 1. อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 2. อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียน

อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบว่ามีชุดอุดมการณ์ความคิดย่อยจำนวนทั้งหมด 8 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1. อุดมการณ์ความสามัคคี 2. อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะ 3. อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาท 4. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย 5. อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬา 6. อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด 7. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และ 8. อุดมการณ์ความกตัญญู

นอกจากนี้อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนพบว่ามีชุดอุดมการณ์ความคิดย่อยจำนวนทั้งหมด 3 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1. อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน และ 3. อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

ตารางที่ 10 อุดมการณ์

อุดมการณ์	ความถี่	ร้อยละ
1. อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน	43	53.09
1.1 อุดมการณ์ความสามัคคี	14	32.56
1.2 อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	12	27.91
1.3 อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬา	4	9.30
1.4 อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาท	4	9.30
1.5 อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะ	3	6.98
1.6 อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด	3	6.98
1.7 อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย	2	4.65
1.8 อุดมการณ์ความกตัญญู	1	2.32
2. อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียน	38	46.91

2.1 อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน	34	89.48
2.2 อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน	2	5.26
2.3 อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน	2	5.26
ยอดรวม	81	100

จากตารางที่ 10 พบว่าชุดอุดมการณ์หลักเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีความถี่ในการปรากฏมากกว่าชุดอุดมการณ์หลักความภาคภูมิใจในโรงเรียนโดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 53.09 จากการศึกษาชุดอุดมการณ์ความคิดย่อยในชุดอุดมการณ์หลักเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบว่าอุดมการณ์ความสามัคคีมีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดจำนวนร้อยละ 32.56 ในส่วนอุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์พบว่ามีค่าความถี่ในการปรากฏรองลงมาคิดเป็นจำนวนร้อยละ 27.91 อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬาพบว่ามีค่าความถี่ร้อยละ 9.30 และอุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาทพบว่ามีค่าความถี่ร้อยละ 9.30 เช่นเดียวกัน ในส่วนอุดมการณ์การมีวินัยและความมานะและอุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิดโดยชุดอุดมการณ์ความคิดย่อยทั้ง 2 ชุดอุดมการณ์นี้มีความถี่ในการปรากฏเท่ากันจำนวนร้อยละ 6.98 และพบว่าอุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชายมีความถี่ในการปรากฏจำนวนร้อยละ 4.65 ส่วนอุดมการณ์ความกตัญญูมีความถี่ในการปรากฏน้อยที่สุดจำนวนร้อยละ 2.32

นอกจากนี้ชุดอุดมการณ์หลักความภาคภูมิใจในโรงเรียนพบว่ามีค่าความถี่ในการปรากฏจำนวนร้อยละ 46.91 จากการศึกษาชุดอุดมการณ์ความคิดย่อยในชุดอุดมการณ์หลักความภาคภูมิใจในโรงเรียนพบว่าอุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนมีความถี่ในการปรากฏมากที่สุดจำนวนร้อยละ 89.48 ซึ่งมากกว่าความถี่ในการปรากฏของอุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนและอุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนที่มีความถี่ในการปรากฏจำนวนร้อยละ 5.26

2.1 อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเป็นชุดความคิดที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นที่ดีตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่สังคมคาดหวังให้เยาวชนเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่โดยมีคุณลักษณะที่อันพึงประสงค์ซึ่งประกอบด้วย 8 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ได้แก่ 1. อุดมการณ์ความสามัคคี 2. อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะ 3. อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาท 4. อุดมการณ์

ความเป็นหญิงและความเป็นชาย 5. อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและด้านกีฬา 6. อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด 7. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และ 8. อุดมการณ์ความกตัญญู

2.1.1 อุดมการณ์ความสามัคคี

อุดมการณ์ความสามัคคีเป็นชุดความคิดที่ต้องการสื่อภาพการสร้างและส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ซึ่งพบในสัญญาะสีและสัญญาะตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สัญญาะสี : มั่นคงไว้เหลือองฟ้า เราชรักเฝ้าพงศ์ (โรงเรียนตราษตระการคุณ, 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 พบว่าสีเหลืองและสีฟ้าเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนตราษตระการคุณ ซึ่งมีการถ่ายทอดอุดมการณ์ความสามัคคีจากการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการรวมกลุ่มเข้าพวกในถ้อยคำนี้ เช่น *เฝ้าพงศ์* นอกจากนี้ยังมีการใช้ถ้อยคำแสดงความรู้สึกเพื่อแสดงความรักและความสามัคคี เช่น “...เรารักเฝ้าพงศ์”

ตัวอย่างที่ 2

สัญญาะตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน : คันกระสุนสัญลักษณ์สลักใจอยู่ที่ไหนเรารักกันจริงเราไม่ทิ้งกัน (โรงเรียนวิสุทธิรังษี, 2564)

จากตัวอย่างที่ 2 พบว่าคันกระสุนเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงมิตรภาพของนักเรียนและยังพบการถ่ายทอดอุดมการณ์ความสามัคคีจากการใช้ถ้อยคำการให้สัญญาว่า “คันกระสุนสัญลักษณ์สลักใจอยู่ที่ไหนเรารักกันจริงเราไม่ทิ้งกัน” ซึ่งจากในถ้อยคำนี้เป็นการให้สัญญาเพื่อสร้างความรักความสามัคคีภายในโรงเรียนโดยกล่าวอ้างถึงอุดมการณ์ความสามัคคีจากการใช้คำว่า “...สลักใจ” และ “...ไม่ทิ้งกัน”

2.1.2 อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะ

อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะเป็นชุดความคิดที่โรงเรียนต้องการส่งเสริมให้นักเรียนทำตามระเบียบวินัย มีความตั้งใจทำสิ่งที่มุ่งหวังโดยจำเป็นต้องมีวินัยในตนเองและความขยันมานะพากเพียรพยายามเพื่อบรรลุเป้าหมายของตน ซึ่งพบในสัญญาสี่และสัญญาเลือด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สัญญาสี่ : มีวินัยใส่ใจคำสอน กตัญญูชั่วนิรันดร์ สร้างถิ่นเหลือองแดงกล้าแข่งก้าวไกล

(โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล, 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 พบว่าสี่เหลือองและสีแดงเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงโรงเรียน และพบการถ่ายทอดอุดมการณ์ย่อยเรื่องการมีวินัยจากการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าว ได้แก่ “มีวินัยใส่ใจคำสอน...” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความคาดหวังให้นักเรียนมีวินัยโดยการทำตามคำสอน

ตัวอย่างที่ 2

สัญญาสี่ : ชมพูหมายสี่เด่นเป็นคนจริง (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)

จากตัวอย่างที่ 2 พบว่ามีการถ่ายทอดอุดมการณ์ย่อยเรื่องความตั้งใจทำสิ่งที่มุ่งหวังให้ประสบผลสำเร็จโดยอาจจำเป็นต้องมีวินัยในตนเองเพื่อกระทำสิ่งนั้นจากการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการพูดแล้วกระทำ ได้แก่ คำว่า *คนจริง* ซึ่งมีความหมายว่าผู้ที่ทำอะไรทำจริงโดยไม่ท้อถอยหรือคนที่พูดจริงทำจริง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) นอกจากนี้สี่ชมพูในถ้อยคำนี้เป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ ซึ่งนักเรียนโรงเรียนนี้ควรเป็นคน ที่พูดจริงทำจริง

ตัวอย่างที่ 3

สัญญาเลือด : มีมานะประจำห้วงดวงกลม เลือดเข้มข้นลูกเบญจะจันทบุรี

(โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี, 2564)

จากตัวอย่างที่ 3 แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์การมีความมานะด้วยวิธีการใช้วัจนกรรมบอกกล่าว ได้แก่ “มีมานะประจำห้วงดวงกลม...” โดยเป็นการปลูกฝังอุดมการณ์ให้นักเรียนโรงเรียนนี้เป็นคนมีความมานะพยายาม จึงจะเป็นนักเรียนที่ดีของโรงเรียนนี้ นอกจากนี้ยังมีการใช้สัญญาเลือดที่สื่อ

ความหมายถึงนักเรียนในการต่อย้ำว่านักเรียนโรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรีเป็นคนที่มีความมานะพยายามฝังลึกอยู่ทั้งในหัวใจและสายเลือดของตน

2.1.3 อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาท

อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาทเป็นชุดความคิดที่ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนมีน้ำใจและมีกิริยามารยาททางสังคมที่ดี ซึ่งปรากฏในสัญญาสี่และสัญญาสิ่งของอื่น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สัญญาสี่ : สีขาวนั้นไซ้คือน้ำใจอยุธยา (โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย, 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 แสดงถึงอุดมการณ์ความมีน้ำใจด้วยวิธีการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการมีน้ำใจ เช่น *น้ำใจ* และน้ำใจนี้เป็นน้ำใจที่เปรียบเทียบกับสีขาวซึ่งให้ความหมายถึงน้ำใจอันบริสุทธิ์ นอกจากนี้นามวลี *น้ำใจอยุธยา* เป็นคุณลักษณะการมีน้ำใจเฉพาะตัวตามแบบฉบับของนักเรียนโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 2

สัญญาสิ่งของอื่น ๆ : เป็นประทีปธรรมงามกริยาดวงจิตแจ่มใส

(โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)

จากตัวอย่างที่ 3 พบว่ามีการถ่ายทอดอุดมการณ์ย่อยเรื่องการมีมารยาทด้วยวิธีการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับมารยาท เช่น *งามกริยา* ซึ่งประทีปหรือดวงไฟเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการอบรมสั่งสอนนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่ดีอันพึงประสงค์

2.1.4 อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย

อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชายเป็นชุดความคิดที่สื่อภาพถึงการเป็นผู้หญิงและผู้ชายตามจารีตประเพณีไทย ซึ่งปรากฏในสัญญาสี่และสัญญาวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สัญญาะสี : สิโลहितเกลียวกลมสมชาติชาย (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 สิโลहितเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนอุตรดิตถ์ จากถ้อยคำในตัวอย่างนี้แสดงถึงอุดมการณ์ย่อยเรื่องความเป็นชายจากการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับเพศสภาพชาย เช่น *ชาติชาย* ซึ่งมีความหมายว่าการจะเป็นลูกผู้ชายต้องมีความสามัคคีกลมเกลียวรักพวกพ้อง และมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

ตัวอย่างที่ 2

**สัญญาะวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา : คุณความดีเป็นเกียรติศรีคู่กล้า เรามีนางฟ้าคู่ขวัญ
ปรัชญา วิชาการเด่น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)**

จากตัวอย่างที่ 2 พบว่ามีการใช้การอุปลักษณ์โดยมีเปรียบเทียบว่านักเรียนหญิงโรงเรียนนี้เป็นนางฟ้าเพื่อถ่ายทอดและปลูกฝังชุดอุดมการณ์ย่อยเรื่องความเป็นหญิงว่าการเป็นผู้หญิงที่ดีต้องมีคุณความดี มีเกียรติศักดิ์ศรี และสูงส่งจึงเปรียบเทียบกับนางฟ้า

2.1.5 อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬา

อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬาเป็นชุดความคิดที่สื่อภาพถึงการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถหลายด้านทั้งทางวิชาการและการกีฬา หรืออีกนัยหนึ่งก็อาจเป็นการปลูกฝังอุดมการณ์ให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถที่หลากหลายเพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน พบได้จากสัญญาะสี สัญญาะธง และสัญญาะวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สัญญาะสี : การกีฬากรรมท่าชาวนี้กล้าแกร่งเกริกเกรียงไกร เกียรติคุณแพร่ไปทั่วโลก

(โรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี, 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 สีน้าเงินกรรมท่าและสีขาวเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความหมายถึงโรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี นอกจากนี้พบว่าการถ่ายทอดอุดมการณ์ย่อยเรื่องความเป็นเลิศทางด้านกีฬาด้วยวิธีการใช้วจนกรรมการบอกกล่าวว่ “การกีฬากรรมท่าชาวนี้กล้าแกร่งเกริกเกรียงไกร” และยังมีการ

ต่อกย้ำอุดมการณ์ถึงคุณลักษณะของนักเรียนโรงเรียนนี้ที่พึงมีคือการมีความเก่งและชื่อเสียงทางด้านกีฬาโดยใช้คำว่า “การกีฬากรรมท่าชาวนี่กล้าแกร่งเกริกเกรียงไกร เกียรติคุณแพร่ไปทั่วโลก”

ตัวอย่างที่ 2

สัญญาะธง : ธงสีชมพูคู่การกีฬาพาให้ร่มเย็น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)

จากตัวอย่างที่ 2 ธงสีชมพูเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงโรงเรียนกัลยาณวัตร นอกจากนี้พบอุดมการณ์ย่อยเรื่องความเป็นเลิศทางด้านกีฬาด้วยวิธีการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าว ได้แก่ “ธงสีชมพูคู่การกีฬาพาให้ร่มเย็น” และมีการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับกีฬา เช่น ธงสีชมพู และกีฬา เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 3

สัญญาะวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา : คุณความดีเป็นเกียรติศรีคู่กล้า เรามีนางฟ้าคู่ขวัญปรัชญา วิชาการเด่น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)

จากตัวอย่างที่ 3 นางฟ้าเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนกัลยาณวัตร จากถ้อยคำในตัวอย่างนี้พบอุดมการณ์ย่อยเรื่องความเป็นเลิศทางวิชาการผ่านการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความรู้ เช่น ปรัชญาและวิชาการ เป็นต้น และยังมีบริบทจากถ้อยคำดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนด้วยวิธีการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าว เช่น “...เรามีนางฟ้าคู่ขวัญปรัชญาวิชาการเด่น” และยังพบการต่อยอดความคิดว่าการเป็นนักเรียนที่พึงประสงค์นั้นควรเป็นคนมีความรู้คู่ความดีในถ้อยคำว่า “คุณความดีเป็นเกียรติศรีคู่กล้า เรามีนางฟ้าคู่ขวัญปรัชญา วิชาการเด่น”

2.1.6 อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด

อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิดเป็นชุดความคิดที่สื่อภาพถึงความรักและความภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตน พบในสัญญาะสีและสัญญาะเลือด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สัญญาะสีและเลือด : เขียวนี้สีทะเลเข้ม เลือดน้ำเค็มเต็มทรวงใน

(โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, 2564)

จากตัวอย่าง สีเขียวและเลือดน้ำเค็มเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ นอกจากนี้พบการใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับอัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น เช่น ทะเล และน้ำเค็ม เป็นต้น เพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด กล่าวคือนักเรียนโรงเรียนนี้มีถิ่นที่อยู่อาศัยใกล้หรือติดทะเลซึ่งมีการต่อยอดอุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิดโดยใช้ถ้อยคำว่า “...เลือดน้ำเค็มเต็มทรวงใน”

2.1.7 อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์เป็นชุดความคิดที่ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์โดยประกอบไปด้วยชุดความคิดย่อย 3 ชุดความคิด ดังต่อไปนี้ 1. ความสำคัญของชาติเพื่อส่งเสริมความรักความภูมิใจในชาติไทย 2. ความสำคัญของศาสนาเพื่อส่งเสริมการให้ความสำคัญแก่ศาสนาและการปฏิบัติตามหลักคำสอนของศาสนาพุทธ และ 3. ความสำคัญของพระมหากษัตริย์เพื่อสร้างความตระหนักในพระคุณของกษัตริย์ซึ่งอุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์พบได้จากสัญลักษณ์สี สัญลักษณ์เลือด และสัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สัญลักษณ์เลือด : ข้าขออธิษฐานสาบานตน หากใครมาผจญชาติเราไซ้

เลือดเนื้อทุกๆหยาดสามารถให้ได้ ขอให้ไทยคงไทยชั่วกาล

(โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย, 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 เลือดเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงชีวิต และพบว่ามี การถ่ายทอดอุดมการณ์ย่อยเรื่องความสำคัญของชาติด้วยวิธีการใช้ถ้อยคำการสัญญาจากถ้อยคำดังกล่าวที่ใช้สร้างความรักความภูมิใจในชาติไทย หากมีผู้ใดมารุกรานชาติก็สามารถสละตนเองเพื่อประเทศชาติได้จากถ้อยคำว่า “...เลือดเนื้อทุกๆหยาดสามารถให้ได้”

ตัวอย่างที่ 2

สัญลักษณ์สี : สีนํ้าเงินมองเห็นเด่นประจักษ์ คือองค์มรรคธรรมะสว่างไสว

(โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)

จากตัวอย่างที่ 2 แสดงให้เห็นถึงอุดมการณ์ย่อยเรื่องความสำคัญของศาสนาจากการเลือกใช้ชุดคำศัพท์เฉพาะทางที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพุทธ เช่น *องค์มรรคธรรมะ* เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักคำสอนศาสนาพุทธ ซึ่งสีน้ำเงินเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงศาสนาพุทธ

ตัวอย่างที่ 3

สัญญาะสี : *น้ำเงิน* หมายถึง ประมุขแห่งไทยชาติ ได้เบื้องบาทบารมีปกเกล้า

(โรงเรียนลำปางกัลยาณี, 2564)

จากตัวอย่างที่ 3 พบว่าสีน้ำเงินเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงพระมหากษัตริย์และมีการถ่ายทอดอุดมการณ์ย่อยเรื่องความสำคัญของพระมหากษัตริย์เพื่อให้ตระหนักถึงพระคุณกษัตริย์แสดงถึงความใส่ใจของกษัตริย์ที่มีต่อประชาชนด้วยวิธีการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และคำราชาศัพท์ ได้แก่ *ประมุข* *เบื้องบาท* และ *ปกเกล้า* ตามลำดับ

2.1.8 อุดมการณ์ความกตัญญู

อุดมการณ์ความกตัญญูเป็นชุดความคิดที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณโดยพบได้จากสัญญาะสีประเภทสี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สัญญาะสี : มีวินัยใส่ใจคำสอน กตัญญูช่วยนรินทร สร้างถิ่นเหลืองแดงกล้าแข็ง ก้าวไกล

(โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล, 2564)

จากตัวอย่างนี้สีเหลืองและสีแดงเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงโรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล นอกจากนี้พบอุดมการณ์ความกตัญญูจากการวิธีการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับความกตัญญู เช่น *กตัญญู* และมีการต่อยอดอุดมการณ์ความกตัญญูด้วยการใช้คำว่า *ช่วยนรินทร*

2.2 อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียน

อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนเป็นชุดความคิดที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักและความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตนประกอบด้วย 3 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ได้แก่ 1. อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน และ 3. อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

2.2.1 อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน

อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนเป็นชุดความคิดที่แสดงถึงการยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนเพื่อให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในโรงเรียนของตน ซึ่งปรากฏในสัญญาสี่ สัญญะตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน สัญญะเลือด สัญญะธง รวมไปถึงสัญญะสิ่งของอื่น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

สัญญาสี่ : น้ำเงิน-ขาวนี้สีเราเพริศเพราะสูงคุณค่า

(โรงเรียนสภาราชินีจังหวัดตรัง, 2564)

จากตัวอย่างที่ 1 สีน้ำเงินและสีขาวเป็นสัญญะที่สื่อความหมายถึงโรงเรียนสภาราชินีจังหวัดตรัง ซึ่งพบว่ามีการใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการยกย่องเพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน ได้แก่ *เพริศเพราะ* (ซึ่งหมายความว่า งามดียิ่ง) และ *สูงคุณค่า* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2

สัญญาตราสัญลักษณ์เครื่องหมายโรงเรียน : ตราพระแท่นศิลาอาสน์ปราสาทสกลิต

เป็นดวงจิตรวมใจศิษย์ชายหญิง แหล่งวิชาพัฒนาศึกษาจริง มโนนึ่งน้อมประนมกัมบุชา

(โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)

จากตัวอย่างที่ 2 ตราพระแท่นศิลาอาสน์ปราสาทสกลิตเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความหมายถึงโรงเรียนอุตรดิตถ์ นอกจากนี้พบว่ามีถ่ายทอดอุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนได้จากการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าว เช่น “มโนนึ่งน้อมประนมกัมบุชา” ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเคารพยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนโดยใช้คำที่มีความหมายถึงการยกย่องเทิดทูน เช่น *น้อมประนม* และ *กัมบุชา* เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 3

สัญญาจริง : เขียวชมพูตรงเด่นงามตา (โรงเรียนสุราษฎร์ธานี, 2564)

จากตัวอย่างที่ 3 สีเขียวและสีชมพูเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียน และยังเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงโรงเรียน นอกจากนี้พบอุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนจากการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการยกย่อง เช่น *เด่นงามตา* ซึ่งเป็นการยกย่องว่าโรงเรียนนั้นมีความเป็นเอกลักษณ์และสวยงาม

ตัวอย่างที่ 4

สัญญาเลือด : เลือดเราคือน้ำเงินเหลืองประเทืองนาม (โรงเรียนสตรีนครสวรรค์, 2564)

จากตัวอย่างที่ 4 พบว่ามีอุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนจากการเลือกใช้ชุดคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวกับการยกย่อง ได้แก่ *ประเทืองนาม* ซึ่งคำว่า ประเทือง มีความหมายว่าทำให้รุ่งเรือง ทำให้ดีขึ้น ดังนั้นคำว่า *ประเทืองนาม* จึงมีความหมายถึงความรุ่งเรืองและชื่อเสียงอันเป็นที่รู้จักของโรงเรียน จากถ้อยคำว่า “เลือดเราคือน้ำเงินเหลืองประเทืองนาม” เลือดสีน้ำเงินเหลืองเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงนักเรียนโรงเรียนสตรีนครสวรรค์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการกล่าวยกย่องเทิดทูนในชื่อเสียงของโรงเรียนนี้อย่างภาคภูมิใจด้วยการบอกกล่าวว่าเลือดของตนนั้นเป็นสีน้ำเงินเหลืองที่เป็นสีประจำโรงเรียน

ตัวอย่างที่ 5

สัญญาสิ่งของอื่น ๆ : สถาบันเรามีค่ากว่าเพชรมณี เป็นศักดิ์ศรีแก่เราชาวกาญจน์

(โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์, 2564)

จากตัวอย่างที่ 5 พบอุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนจากการใช้การอุปลักษณ์เปรียบเทียบคุณค่าของโรงเรียนว่าโรงเรียนนั้นมีคุณค่ามากกว่าคุณค่าของเพชร ซึ่งเป็นชื่อของอัญมณีที่แข็งที่สุดและมีน้ำแวววาวมากกว่าพลอยชนิดอื่น ๆ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554) และยังมีการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าวเพื่อยกย่องสถาบันการศึกษา ได้แก่ “สถาบันเรามีค่ากว่าเพชรมณี เป็นศักดิ์ศรีแก่เราชาวกาญจน์”

2.2.2 อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเป็นชุดความคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการอบรมสั่งสอนเยาวชนในเรื่องวิชาการและพฤติกรรมที่เหมาะสม ซึ่งพบได้จากสัญญาะสี สัญญาตรา สัญลักษณ์ประจำโรงเรียน และสัญญาะสีของอื่น ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สัญญาะสีและตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน: ตากพิทยาคม แหล่งเรียนอบรมลูกสีฟ้ากล้าแกร่ง **ดวงคบเพลิงแดงเป็นแสงสว่างส่องทางศึกษา (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)**

จากตัวอย่าง พบอุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนในการอบรมสั่งสอนนักเรียนในเรื่องวิชาการและพฤติกรรมที่เหมาะสมจากการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าว เช่น “...แหล่งเรียนอบรมลูกสีฟ้ากล้าแกร่ง...” ซึ่งมีความหมายว่าโรงเรียนมีหน้าที่ในการอบรมให้นักเรียนมีความกล้าและแข็งแกร่ง นอกจากนี้ยังพบใช้การอุปโลกน์ ได้แก่ “...ดวงคบเพลิงแดงเป็นแสงสว่างส่องทางศึกษา...” ซึ่งดวงคบเพลิงเป็นอุปโลกน์ที่แสดงถึงการเปรียบเทียบคบเพลิงเป็นสิ่งที่ช่วยให้มองเห็นทางเดินในความมืด และยังเปรียบเทียบคนที่ไม่มีความรู้เป็นคนที่กำลังเดินอยู่ในความมืด ไม่สามารถมองเห็นทางเดินได้ดี และอาจจะเดินลุ่มไปผิดที่ผิดทางในความมืด ดังนั้นการได้มาเรียนหนังสือก็เหมือนมีแสงไฟส่องให้มองเห็นหนทาง

2.2.3 อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นชุดความคิดที่ส่งเสริมการรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนที่มีมาอย่างยาวนานให้คงอยู่ตลอดไป ซึ่งพบได้ในสัญญาะสีและสัญญาะธง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

สัญญาะสีและธง : พวกเราพร้อมใจ รักษาไว้ซึ่งธงของเรา ให้รุ่งให้เรืองกระเดื่องลือไกล ธวัชชัย ชมพูฟ้า เจริญวัฒนา ยืนยงคงอยู่คู่ประจวบวิทยาตราปล้นดินฟ้า

(โรงเรียนประจวบวิทยาลัย, 2564)

จากตัวอย่าง สีชมพูฟ้าและธงเป็นสัญญาะสีที่สื่อความหมายถึงโรงเรียนประจวบวิทยาลัย และยังพบว่ามีการถ่ายทอดอุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนผ่านการอ้างถึงส่วนใหญ่ ได้แก่ พวกเราพร้อมใจ และพบการใช้ถ้อยคำการบอกกล่าว เช่น “พวกเราพร้อมใจ รักษาไว้ซึ่งธงของเรา ให้รุ่งให้เรืองกระเดื่องลือไกล...” เป็นต้น กล่าวคือให้นักเรียนทุกคนพร้อมใจกันรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนให้เป็นที่ยูักและให้รุ่งเรืองอยู่คู่จังหวัดตลอดไป

จากการศึกษาสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ประจำจังหวัดทุกภูมิภาค จำนวนทั้งหมด 48 ตัวบท พบสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ จำนวน 86 สัญญาณ และจัดแบ่งสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1. สัญญาณสี 2. สัญญาตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน 3. สัญญาณธง 4. สัญญาณเลือด 5. สัญญาณวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา และ 6. สัญญาณ สิ่งของอื่น ๆ

จากการศึกษาอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในการใช้สัญญาณ พบว่ามีอุดมการณ์หลัก 2 ชุดอุดมการณ์ ดังต่อไปนี้ 1. อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 2. อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ซึ่งอุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีชุดอุดมการณ์ ความคิดย่อย จำนวนทั้งหมด 8 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1. อุดมการณ์ความสามัคคี 2. อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะ 3. อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาท 4. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย 5. อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬา 6. อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด 7. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ และ 8. อุดมการณ์ความกตัญญู นอกจากนี้พบว่าอุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนมีชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย จำนวน 3 ชุด อุดมการณ์ ได้แก่ 1. อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน และ 3. อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

ตารางที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณ การสื่อความหมาย และอุดมการณ์

ประเภทสัญญาณ	การสื่อความหมาย	อุดมการณ์
1. สัญญาณสี	1. โรงเรียน 2. นักเรียน 3. พระมหากษัตริย์ 4. ศาสนาพุทธ 5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6. สิ่งที่เป็นนามธรรม	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 1. ความสามัคคี 2. การมีวินัยและความมานะ 3. ความมีน้ำใจ 4. ความเป็นชาย 5. ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา 6. ความภูมิใจในบ้านเกิด 7. ความสำคัญของชาติ 8. ความสำคัญของศาสนา 9. ความสำคัญของพระมหากษัตริย์ 10. ความกตัญญู

		ความภาคภูมิใจในโรงเรียน 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน 3. การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
2. สัญญะตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน	1. โรงเรียน 2. นักเรียน 3. มิตรภาพของนักเรียน 4. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 1. ความสามัคคี
		ความภาคภูมิใจในโรงเรียน 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน
3. สัญญะธง	1. โรงเรียน 2. สิ่งที่เป็นนามธรรม	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 1. ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา
		ความภาคภูมิใจในโรงเรียน 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
4. สัญญะเลือด	1. นักเรียน 2. ชีวิต 3. บ้านเกิด	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 1. ความสามัคคี 2. การมีวินัยและความมานะ 3. ความภูมิใจในบ้านเกิด 4. ความสำคัญของชาติ
		ความภาคภูมิใจในโรงเรียน 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน
5. สัญญะวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา	1. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2. นักเรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 1. ความเป็นหญิง 2. ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ 3. ความสำคัญของศาสนา

6. สัญญะสิ่งของอื่น ๆ	1. โรงเรียน 2. คุณค่า 3. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 1. การมีมารยาท 2. ความสำคัญของศาสนา
		ความภาคภูมิใจในโรงเรียน 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

จากตารางที่ 11 สัญญะสี่แสดงความหมายถึง 1. โรงเรียน 2. นักเรียน 3. พระมหากษัตริย์ 4. ศาสนาพุทธ 5. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 6. สิ่งที่เป็นนามธรรม และพบการถ่ายทอดชุดอุดมการณ์หลักทั้งเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและความภาคภูมิใจในโรงเรียน ซึ่งอุดมการณ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบอุดมการณ์ความคิดย่อย จำนวน 10 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1. ความสามัคคี 2. การมีวินัยและความมานะ 3. ความมีน้ำใจ 4. ความเป็นชาย 5. ความเป็นเลิศทางด้านกีฬา 6. ความภูมิใจในบ้านเกิด 7. ความสำคัญของชาติ 8. ความสำคัญของศาสนา 9. ความสำคัญของพระมหากษัตริย์ และ 10. ความกตัญญู ในส่วนอุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนพบอุดมการณ์ความคิดย่อย จำนวน 3 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน และ 3. การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

สัญญะตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนสื่อความหมายถึง 1. โรงเรียน 2. นักเรียน 3. มิตรภาพของนักเรียน และ 4. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน เพื่อถ่ายทอดอุดมการณ์หลักคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนและอุดมการณ์หลักความภาคภูมิใจในโรงเรียน ซึ่งพบอุดมการณ์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวนทั้งหมด 1 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อยเรื่องความสามัคคีเท่านั้น และพบว่าอุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนมี 2 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ได้แก่ 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

นอกจากนี้สัญญะธงสื่อความหมายถึง 1. โรงเรียน และ 2. สิ่งที่เป็นนามธรรม และพบอุดมการณ์หลักทั้ง 2 ชุดอุดมการณ์ อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมีอุดมการณ์ชุดความคิดย่อยในเรื่องความเป็นเลิศทางด้านกีฬาเท่านั้น และอุดมการณ์ความภาคภูมิใจ

ในโรงเรียนมีอุดมการณ์ชุดความคิดย่อย จำนวน 2 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน และ 2. การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน

ส่วนสัญลักษณ์สื่อสื่อความหมายถึง 1. นักเรียน 2. ชีวิต และ 3. บ้านเกิด อีกทั้งยังพบอุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 4 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ได้แก่ 1. ความสามัคคี 2. การมีวินัยและความมานะ 3. ความภูมิใจในบ้านเกิด และ 4. ความสำคัญของชาติส่วนอุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนพบอุดมการณ์ชุดความคิดย่อยเรื่องการยกย่องและเทิดทูนโรงเรียนเท่านั้น

นอกจากนี้ยังพบว่าสัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนาแสดงความหมายถึง 1. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และ 2. นักเรียน แต่พบการถ่ายทอดอุดมการณ์หลักผ่านการใช้สัญลักษณ์เพียงแค่อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเท่านั้น ซึ่งมีชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย จำนวน 3 ชุดอุดมการณ์ ได้แก่ 1. ความเป็นหญิง 2. ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ และ 3. ความสำคัญของศาสนา

และพบว่าสัญลักษณ์สิ่งของอื่น ๆ สื่อความหมายถึง 1. โรงเรียน 2. คุณค่า และ 3. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน อีกทั้งพบอุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน จำนวน 2 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ได้แก่ 1. การมีมารยาท และ 2. ความสำคัญของศาสนา และพบอุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนมีอุดมการณ์ชุดความคิดย่อย จำนวน 2 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ได้แก่ 1. การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน 2. บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

การศึกษาสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดจาก 6 ภาคตามแนวคิดสัญศาสตร์ จำนวน 48 ตัวอย่าง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1. ศึกษาประเภทของสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนตามแนวคิดสัญศาสตร์ของชาร์ลส แชนเดอร์ส เพียร์ซ (Peirce, 1902) และ 2. ศึกษาอุดมการณ์ที่แฝงอยู่ในการใช้สัญญาณต่าง ๆ โดยใช้แนวคิดเรื่องอุดมการณ์ของฟาน เด็ก (van Dijk, 2000, 2006) มีผลการศึกษาที่สำคัญ 2 ประการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ประเภทของสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์

จากผลการศึกษาสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์จำนวนทั้งหมด 86 สัญญาณ พบว่ามีการใช้สัญญาณประเภทสัญลักษณ์ปรากฏมากที่สุดและมากกว่าภาพเสมือนและดรรชนีที่มีความถี่ในการปรากฏจำนวนเท่ากัน ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของสัญญาณที่สื่ออุดมการณ์จากในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ 1. สัญญาณสี 2. สัญญาณตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน 3. สัญญาณธง 4. สัญญาณเลือด 5. สัญญาณวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา และ 6. สัญญาณสิ่งของอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สัญญาณสีเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงโรงเรียน นักเรียน พระมหากษัตริย์ ศาสนา พุทธ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสิ่งที่เป็นนามธรรม
2. สัญญาณตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความหมายถึงโรงเรียน นักเรียน มิตรภาพของนักเรียน และบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน
3. สัญญาณธงเป็นสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายถึงโรงเรียนและสิ่งที่เป็นนามธรรม
4. สัญญาณเลือดพบทั้งสัญลักษณ์และดรรชนีที่สื่อความหมายถึงนักเรียน ชีวิต และบ้านเกิด
5. สัญญาณวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนาพบสัญลักษณ์และภาพเสมือนที่แสดงความหมายถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์และนักเรียน

6. สัญญะสิ่งของอื่น ๆ มีทั้งสัญลักษณ์และตรรกษที่แสดงความหมายถึงโรงเรียน คุณค่าและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน

1.2 อุดมการณ์

จากการศึกษาอุดมการณ์ที่สื่อความหมายต่าง ๆ จากเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน พบว่ามีอุดมการณ์จำนวนทั้งหมด 2 อุดมการณ์หลัก ได้แก่ 1. อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และ 2. อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.2.1 อุดมการณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนพบ 9 ชุดอุดมการณ์ ความคิดย่อย ดังต่อไปนี้

1. อุดมการณ์ความสามัคคี อุดมการณ์นี้พบในสัญญาสี่และสัญญาตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน
2. อุดมการณ์การมีวินัยและความมานะ อุดมการณ์นี้มี 2 ชุดความคิดย่อย ได้แก่ การมีวินัยและการมีความมานะ ซึ่งอุดมการณ์นี้ปรากฏในสัญญาสี่และเลือด
3. อุดมการณ์ความมีน้ำใจและมารยาท อุดมการณ์นี้มี 2 ชุดความคิดย่อย ได้แก่ การเป็นคนมีน้ำใจและมีมารยาท ซึ่งอุดมการณ์นี้พบได้จากสัญญาสี่และสัญญาสิ่งของอื่น ๆ
4. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย อุดมการณ์นี้ประกอบด้วย 2 ชุดความคิดย่อย ได้แก่ ความเป็นหญิง และความเป็นชาย ซึ่งพบในสัญญาสี่และสัญญาวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา
5. อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและกีฬา ซึ่งประกอบด้วย 2 ชุดความคิดย่อย ได้แก่ ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ และความเป็นเลิศด้านกีฬา โดยพบในสัญญาสี่ สัญญาธง และสัญญาวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา
6. อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด อุดมการณ์นี้พบในสัญญาสี่และสัญญาเลือด
7. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ อุดมการณ์นี้แบ่งออกเป็น 3 ชุดความคิดย่อย ได้แก่ ความสำคัญของชาติ ความสำคัญของศาสนา และความสำคัญของพระมหากษัตริย์ ซึ่งปรากฏในจากสัญญาสี่ สัญญาเลือด และสัญญาวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา

8. อุดมการณ์ความกตัญญู อุดมการณ์นี้ปรากฏในจากสัญญาสี่เท่านั้น

1.2.2 อุดมการณ์ความภาคภูมิใจในโรงเรียนโดยมี 3 ชุดอุดมการณ์ความคิดย่อย ดังต่อไปนี้

1. อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน ซึ่งพบอุดมการณ์นี้ในสัญญาสี่ สัญญาตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน สัญญาเลือด สัญญาธง และสัญญาสิ่งของอื่น ๆ

2. อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของโรงเรียน อุดมการณ์นี้ปรากฏในสัญญาสี่ สัญญาตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน และสัญญาสิ่งของอื่น ๆ

3. อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียน อุดมการณ์นี้พบได้จากสัญญาสี่และสัญญาธง

2. อภิปรายผลการศึกษา

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาในเชิงสัญญาศาสตร์ พบว่ามีการใช้สัญญาบางประเภทที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยนี้ ดังต่อไปนี้

1. การใช้สี่เป็นสัญญา ได้แก่ มริสสา ล่ามกัจจา (2550) และภัทรพงศ์ คงวัฒนา (2559)

2. การใช้ตราสัญลักษณ์เป็นสัญญา ได้แก่ มริสสา ล่ามกัจจา (2550) และกระรัตพลอย ถ้ำแก้ว (2554)

สำหรับการศึกษาสัญญาที่สื่ออุดมการณ์ในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ประจํานี้ ผู้วิจัยพบว่ามีสัญญาบางประเภทที่มีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกันกับสัญญาที่พบได้จากงานวิจัยก่อนหน้านี้ ซึ่งพบว่ามีการใช้สี่และตราสัญลักษณ์เป็นสัญญาเพื่อสื่อความหมายแฝงที่ค่อนข้างสอดคล้องคล้ายคลึงกันในงานวิจัยของกระรัตพลอย ถ้ำแก้ว (2554) ซึ่งพบว่ามีการใช้ตราสัญลักษณ์ในรายการประกวดร้องเพลงที่มีความหมายเชิงสัญญา และจากงานวิจัยของภัทรพงศ์ คงวัฒนา (2559) ซึ่งพบว่ามีการใช้สี่เป็นสัญญาในโฆษณาเครื่องสำอางผู้ชายในจีน นอกจากนี้พบว่าการใช้สัญญาประเภทสัญลักษณ์ที่เป็นสีประจำสถาบันเพื่อใช้สื่อความหมายความเป็นมหาวิทยาลัยนั้น ๆ และมีการใช้ตราสัญลักษณ์ประจำมหาวิทยาลัยของทั้งมหาวิทยาลัยรัฐและมหาวิทยาลัยเอกชนจากงานวิจัยของมริสสา ล่ามกัจจา (2550) เช่นเดียวกันกับงานวิจัยนี้ที่พบว่ามีการใช้สี่และตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียนเพื่อสื่อความหมายถึงความเป็นโรงเรียนและนักเรียน แต่ผู้วิจัยพบว่ามีสัญญาบางประเภทที่

แตกต่างกันออกไปจากงานวิจัยก่อนหน้านี้ ได้แก่ 1. สัญญะธง 2. สัญญะเลียด 3. สัญญะวัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา และ 4. สัญญะสิ่งของอื่น ๆ เช่น ภูเขา ดวงแก้ว และเพชร เป็นต้น

จากงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับอุดมการณ์ในวาทกรรมที่เกี่ยวข้องกับเยาวชนไทย พบว่ามีการถ่ายทอดอุดมการณ์ที่บางชุดความคิดที่มีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกันกับผลการวิเคราะห์อุดมการณ์ในงานวิจัยนี้ ดังต่อไปนี้

1. อุดมการณ์ความสามัคคี ได้แก่ ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544)
2. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย ได้แก่ สรณี วงศ์เปี้ยสัจจ, ทัพยา จันทรมังกร และศตวรรษ เปียงบุญทา (2547) วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) อุมาวัลย์ ชีซ้าง (2555) และวิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2559)
3. อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและด้านกีฬา ได้แก่ วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) และ ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2561)
4. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ได้แก่ ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) วิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) และอุมาวัลย์ ชีซ้าง (2555)
5. อุดมการณ์ความกตัญญู ได้แก่ ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544)
6. อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนสถาบันศึกษา ได้แก่ ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544)
7. อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของสถาบันศึกษา ได้แก่ ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2561)

สำหรับการศึกษานี้ ผู้วิจัยพบว่ามียุทธศาสตร์บางชุดความคิดที่มีความคล้ายคลึงกันกับงานวิจัยก่อนหน้านี้ จากงานวิจัยของชัยวัฒน์ หอวรรณภากร (2544) ซึ่งได้ศึกษากลวิธีทางภาษาและอุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมหาวิทยาลัยพบว่ามี 1. อุดมการณ์ความสามัคคี 2. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ 3. อุดมการณ์ความกตัญญูที่มีต่อผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัย และ 4. อุดมการณ์การยกย่องและเทิดทูนสถาบันศึกษา ซึ่งพบว่ามี ความคล้ายคลึงกันกับอุดมการณ์หลายชุดที่ปรากฏในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนที่ได้ทำการศึกษาในงานวิจัยนี้ จากงานวิจัยที่ได้ทำการศึกษา กลวิธีทางภาษาและอุดมการณ์ในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กของสรณี วงศ์เปี้ยสัจจ, ทัพยา จันทรมังกร และศตวรรษ เปียงบุญทา (2547) พบว่ามีอุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชายเช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ที่พบอุดมการณ์นี้ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียน นอกจากนี้ งานวิจัยของวิสันต์ สุขวิสิทธิ์ (2554) ที่ได้ศึกษากลวิธีทางภาษาและอุดมการณ์ในหนังสือเรียนวิชา

ภาษาไทยยังพบว่ามี 1. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย และ2. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งพบอุดมการณ์ทั้งสองชุดนี้ในงานวิจัยนี้เช่นกัน จากงานวิจัยของอุมาวัลย์ ซีซ่าง (2555) ซึ่งได้ศึกษาทวิวิธีทางภาษาและอุดมการณ์ในหนังสือวันเด็กแห่งชาติพบว่ามี 1. อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชาย และ2. อุดมการณ์ความสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ซึ่งในงานวิจัยนี้พบอุดมการณ์ทั้งสองชุดนี้เช่นเดียวกัน จากงานวิจัยของวิภาดา รัตนดิลก ณ ภูเก็ต (2559) ที่ได้ศึกษาทวิวิธีทางภาษาและอุดมการณ์หนังสือชุดสำหรับเยาวชนพบว่ามี อุดมการณ์ความเป็นหญิงและความเป็นชายเช่นเดียวกันกับงานวิจัยนี้ จากงานวิจัยของทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ (2561) ที่ได้ศึกษาทวิวิธีทางภาษาและอุดมการณ์เกียรติภูมิในเพลงมาร์ชโรงเรียนประจำจังหวัดพบว่ามี 1. อุดมการณ์ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการและด้านกีฬา และ2. อุดมการณ์การรักษาชื่อเสียงของสถาบันศึกษา ซึ่งพบอุดมการณ์ทั้งสองชุดนี้ในงานวิจัยนี้เช่นเดียวกัน ในขณะเดียวกัน ผู้วิจัยยังพบอุดมการณ์บางชุดความคิดที่แตกต่างออกไปจากงานวิจัยก่อนหน้าที่ได้กล่าวมา ได้แก่ 1. อุดมการณ์การมีวินัยและมารยาท 2. อุดมการณ์ความมีน้ำใจ 3. อุดมการณ์การมีความมานะ 4. อุดมการณ์ความภูมิใจในบ้านเกิด และ 5. อุดมการณ์บทบาทหน้าที่ของสถาบันศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นในประเด็นเรื่องอุดมการณ์ ผลการวิเคราะห์สัญญาะที่สื่ออุดมการณ์ในเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดเป็นหนึ่งในวาทกรรมที่ใช้ถ่ายทอดและต่อยอดอุดมการณ์ไปยังเยาวชนไทยอย่างแยบยลได้เช่นเดียวกับตัวบทประเภทอื่น ๆ เช่น หนังสือเรียน หนังสือชุดสำหรับเด็กและหนังสือวันเด็กแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้พบว่ามีกลวิธีการใช้สัญญาะเพื่อสื่ออุดมการณ์จากเนื้อร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนแล้ว ภายในถ้อยคำที่มีสัญญาะที่สื่ออุดมการณ์จากเนื้อร้องเพลงมาร์ชยังพบว่ามีกลวิธีทางภาษาประเภทอื่น ๆ ที่ซับซ้อนกันอยู่ เช่น การเลือกใช้คำศัพท์ การใช้วจนกรรม การอ้างถึงส่วนใหญ่ และการใช้อุปุลักษณะ เป็นต้น

เถกิง พัฒโนภาษ (2551) กล่าวว่ากรอบทางสังคม (social convention) และกรอบทางวัฒนธรรม (cultural convention) มีความสัมพันธ์กับการรับรู้และความเข้าใจสัญญาะและความหมายของสัญญาะโดยผ่านการสอนและเรียนรู้มาก่อนหน้าทั้งแบบรู้ตัวและไม่รู้ตัวในสังคม เช่น ไม่กางเขนเป็นสัญญาะที่หมายถึงศาสนาคริสต์และพระเยซูสำหรับคริสต์ศาสนิกชน ในทางเดียวกันจากในงานวิจัยนี้พบว่าสัญญาะสี่ สัญญาะตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน สัญญาะธง และสัญญาะเลือดเป็นสัญญาะที่สังคมกลุ่มหนึ่งสร้างและกำหนดความหมายของสัญญาะที่ต้องผ่านการสอนและเรียนรู้ภายใต้กรอบทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มสังคมนั้นเพื่อสื่อถึงสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

เช่น สีขาวซึ่งสีประจำโรงเรียนแห่งหนึ่งคือสัญญาที่หมายถึงการมีน้ำใจโดยแสดงเอกลักษณ์ทางสังคมที่กลุ่มสังคมหนึ่งกำหนดความหมายขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและถ่ายทอดอุดมการณ์ความมีน้ำใจ เป็นต้น

การใช้สัญญาในเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนจึงเป็นการปลูกฝังอุดมการณ์ซึ่งประกอบสร้างความคิดความเชื่ออย่างแยบยลเพื่อสร้างให้เกิดพฤติกรรมคล้อยตามได้ เช่น สร้างความภาคภูมิใจที่มีต่อสถานศึกษา สร้างสามัคคีในสถานศึกษา และสร้างความภาคภูมิใจในบ้านเกิดของตน เป็นต้น เนื่องจากการต่อยอดเพื่อถ่ายทอดความคิดความเชื่อที่สร้างขึ้นให้แก่ผู้รับสารที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลา เช่น การให้นักเรียนร้องเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนในทุก ๆ เช้าก่อนเข้าชั้นเรียน การเปิดเพลงมาร์ชประจำโรงเรียนในวันปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ ในวันประชุมผู้ปกครองและในกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ และเนื้อร้องในบทเพลงทุกประเภทเป็นสิ่งที่ง่ายแก่การจดจำ เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดจึงเป็นวาทกรรมที่ใช้ถ่ายทอดและต่อยอดอุดมการณ์ไปสู่ผู้รับสารได้อย่างแยบยลและแนบเนียนเสียจนกลุ่มผู้รับสารหลัก ๆ ได้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง และคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ใกล้กับโรงเรียนนี้โดยไม่รู้ตัวเลยกล่าวคือวาทกรรมได้ประกอบสร้างความคิดความเชื่อจนเกิดพฤติกรรมคล้อยตามได้ในที่สุด

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ นอกเหนือจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าในประเทศไทยยังมีสถาบันการศึกษาอีกหลายประเภทและหลายระดับที่มีเพลงมาร์ชประจำสถานศึกษาประเภทอื่น ๆ เช่น เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนระดับชั้นอนุบาล และชั้นประถม เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน และเพลงมาร์ชประจำมหาวิทยาลัยเอกชน เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นน่าสนใจในการศึกษาเปรียบเทียบในอนาคต และยังไม่มีผู้สนใจศึกษาในประเด็นนี้ ซึ่งหากศึกษาในประเด็นดังกล่าวอาจจะทำให้เห็นถึงชุดอุดมการณ์ที่แตกต่างกันตามประเภทของสถานศึกษานั้น ๆ ได้

บรรณานุกรม

- Gee, J. P. (2011). *How to do discourse analysis : a toolkit*. Milton Park, Abingdon, Oxon: Routledge.
- Gee, J. P. (2018). *Introducing discourse analysis : from grammar to society*. London ; New York: Routledge.
- Jones, R. (2012). *Discourse analysis : a resource book for students*. Milton Park, Abingdon, Oxon , New York: Routledge.
- Kristine, F. (2003). *Study guide for the enjoyment of music*. New York: Norton & Company, Incorporated, w. w.
- Peirce, C. S. (1902). Logic as semiotic: The theory of signs. In J. Buchler (Ed.), *Philosophical writings of Peirce* (pp. 98-119). New York: Dover Publications.
- Saussure, F. d. (1959). *Course in general linguistics* (W. Baskin, Trans.). New York: Philosophical Library.
- Simpson, P. (1993). *Language, ideology, and point of view*. London: Routledge.
- Strauss, S., & Feiz, P. (2014). *Discourse analysis : putting our worlds into words*. New York: Routledge.
- Van Dijk, T. A. (1997). *Discourse as Structure and Process. Discourse Studies. A Multidisciplinary Introduction*. London; Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.
- Van Dijk, T. A. (2000). *Ideology: A multidisciplinary approach*. London; Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.
- Van Dijk, T. A. (2006). Ideology and discourse analysis. *Journal of political ideologies*, 11(2), 115-140.
- Van Dijk, T. A. (2009). Critical discourse studies: A sociocognitive approach. *Methods of critical discourse analysis*, 2(1), 62-86.
- กะรัตพลอย ถ้ำแก้ว. (2554). *กระบวนการผลิต การนำเสนอ และการสร้าง ความหมายเชิงสัญลักษณ์ในรายการเดอะวอยซ์ไทยแลนด์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2553). *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2555). *สื่อเก่า-สื่อใหม่: สัญลักษณ์ อุดมการณ์*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

- เกียรียงไกร ทองจิตติ. (2560). การกล่อมเกลตาทางการเมืองผ่านบทเพลงเพื่อชีวิตช่วงปี พ.ศ. 2516-2519. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 3(2), 11-22.
- ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร. (2544). *การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวาทวิทยา ภาควิชาวาทวิทยาและการสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2545). *สัญวิทยา, โครงสร้างนิยม, หลังโครงสร้างนิยมกับการศึกษารัฐศาสตร์: Semiology, structuralism, post-structuralism and the study of political science*. กรุงเทพฯ: วิชาษา.
- ณัฐพร พานโพธิ์ทอง. (2556). *วาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์ตามแนวภาษาศาสตร์ : แนวคิดและการนำมาศึกษาวาทกรรมในภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โครงการการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เถกิง พัฒโนภาษ. (2551). สัญศาสตร์ กับ ภาพแทนความ. *วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 1(1), 35-50.
- ทินวัฒน์ สร้อยกุดเรือ. (2561). ภาษากับอุดมการณ์เกียรติภูมิในวาทกรรมเพลงมาร์ชโรงเรียนประจำจังหวัด. *วารสารนานาชาติ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(1), 44-65.
- นพรุจ ดันทัพไทย. (2554). *การวิเคราะห์สัญยะในภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ที่มีเด็กเป็นตัวละครหลัก*. การศึกษาค้นคว้าอิสระ, คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ปยุณิศา วิเศษสินธุ์. (2554). การรับรู้และให้ความหมายเชิงสัญยะในภาพยนตร์โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทางโทรทัศน์ของวัยรุ่นในจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิจัย มข*, 1(1), 112-130.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ภัทรพงศ์ คงวัฒนา. (2559). การศึกษาสัญยะความเป็นชายผ่านโฆษณาเครื่องสำอางผู้ชายในจีน. *วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 9(1), 143-170.
- มริสสา ลำมกิจจา. (2550). *องค์ประกอบเชิงสัญยะที่ปรากฏในเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนและทัศนะของเว็บมาสเตอร์*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์สารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ยิ่งลักษณ์ บุญเก็บ. (2552). *การใช้เพลงปลุกใจในฐานะสื่อประชาสัมพันธ์ให้คนไทยสำนึกรักชาติของกองทัพบก พ.ศ. 2475-2550*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประชาสัมพันธ์ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โรงเรียนกัลยาณวัตร. (2564). ข้อมูลโรงเรียนกัลยาณวัตร. เข้าถึงได้จาก <http://www.kanlayanawat.net/>
- โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์. (2564). มาร์ชโรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์. เข้าถึงได้จาก <https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=UtGZ3zgTebc>

โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน. (2564). เพลงประจำโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก <http://www.kkwschool.com/kkw/เพลงมาร์ช/>

โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์. (2564). ข้อมูลทั่วไป. เข้าถึงได้จาก https://www.chomsurang.ac.th/new_web/?page_id=722

โรงเรียนชลกันยานุกูล. (2564). เกี่ยวกับโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/view/chonkanyanukoonschool/%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%A5%E0%B8%9E%E0%B8%99%E0%B8%90%E0%B8%B2%E0%B8%99/%E0%B9%80%E0%B8%81%E0%B8%A2%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%9A%E0%B9%82%E0%B8%A3%E0%B8%87%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%A2%E0%B8%99>

โรงเรียนชลราษฎรอำรุง. (2564). เพลงประจำโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก https://www.cru.ac.th/cru_web/Career%20and%20Technology/www_cru/page/song.php

โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล. (2564). เพลงมาร์ชโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก https://sites.google.com/a/cb.ac.th/cb/about_cb/song

โรงเรียนดัดดรุณี. (2564). เพลงประจำโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก <http://www.ddn.ac.th/web/?name=song>

โรงเรียนตราษตระการคุณ. (2564). มาร์ชตราษตระการคุณ. เข้าถึงได้จาก http://www.tkschool.ac.th/datashow_205286

โรงเรียนตากพิทยาคม. (2564). ตราสัญลักษณ์โรงเรียน. 2564, เข้าถึงได้จาก <https://www.tps.ac.th/th/grouppage/2/page/symbol.html>

โรงเรียนนครสวรรค์. (2564). เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนนครสวรรค์. เข้าถึงได้จาก http://marchmattayomschoolthailand.blogspot.com/2011/12/blog-post_2084.html

โรงเรียนนราธิวาส. (2564). มาร์ชนราธิวาส. เข้าถึงได้จาก <http://www.nts.ac.th/nts/index.php/2013-08-27-08-31-10>

โรงเรียนนราสิกขาลัย. (2564). เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนนราสิกขาลัย. เข้าถึงได้จาก http://marchmattayomschoolthailand.blogspot.com/2018/07/blog-post_24.html

โรงเรียนนารีนุกูล. (2564). เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนนารีนุกูล. เข้าถึงได้จาก http://marchmattayomschoolthailand.blogspot.com/2013/10/blog-post_8669.html

โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย. (2564). เพลงมาร์ชประจำโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก

http://www.bwc.ac.th/index.php?modules=boss&file=show_song

โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์. (2564). มาร์ชเบญจมาฯ. เข้าถึงได้จาก

http://www.brr.ac.th/downloads.php?cat_id=3&download_id=36

โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี. (2564). เพลงประจำสถาบัน. เข้าถึงได้จาก

<http://www.bj.ac.th/main/?name=aboutus&file=song>

โรงเรียนเบญจมราชูทิศจังหวัดจันทบุรี. (2564). สัญลักษณ์โรงเรียน. 2564, เข้าถึงได้จาก

<http://www.bj.ac.th/main/?name=aboutus&file=symbol>

โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี. (2564). ข้อมูลพื้นฐาน. เข้าถึงได้จาก <https://ben.ac.th/>

โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช. (2564). สัญลักษณ์/เพลง ประจำโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก

<http://benchama.ac.th/site/index.php/about-us/general-information/symbol>

โรงเรียนประจวบวิทยาลัย. (2564). เพลงประจำโรงเรียน. from

<http://www.prachuabwit.ac.th/pw/modules.php?name=matchpw>

โรงเรียนพรหมานุสรณ์จังหวัดเพชรบุรี. (2564). ประวัติและข้อมูลทั่วไป โรงเรียนพรหมานุสรณ์ฯ. 2564, เข้าถึงได้จาก

http://www.thaischool1.in.th/_files_school/76100303/other/ita_76100303_1_20200918-100227.pdf

โรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย. (2564). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนภูเก็ตวิทยาลัย. เข้าถึงได้จาก

http://www.pkw.ac.th/pkw/about_s/base.htm

โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย. (2564). เพลงมาร์ชประจำโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก

http://www.yupparaj.ac.th/pages/song_ycrc.php

โรงเรียนราชโบริกานุเคราะห์. (2564). เพลงโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก

http://www.ratb.ac.th/datashow_39800

โรงเรียนลำปางกัลยาณี. (2564). เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนลำปางกัลยาณี (ล.ก.) จังหวัดลำปาง. เข้าถึงได้จาก

http://marchmattayomschoolthailand.blogspot.com/2014/11/blog-post_7.html

โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ. (2564). มาร์ชโรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ (ว.พ.). เข้าถึงได้จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=QQsLR0ktLwE>

โรงเรียนวิเชียรมาตุ. (2564). มาร์ชโรงเรียนวิเชียรมาตุ (ว.ช.). เข้าถึงได้จาก

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=n7xQTcZys7Q>

โรงเรียนวิสุทธรังษี. (2564). แนะนำโรงเรียน. 2564, เข้าถึงได้จาก <http://www.visut.ac.th/general/>

โรงเรียนศรียานุสรณ์. (2564). เพลงมาร์ชศรียานุสรณ์. เข้าถึงได้จาก <http://www.siya.ac.th/siya/ma.html>

โรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาการ. (2564). มาร์ชโรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาการ (ศ.ว.). เข้าถึงได้จาก

<https://www.youtube.com/watch?v=q9jbcANKXO8>

โรงเรียนศรีสะเกษวิทยาลัย. (2564). เพลงโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก http://skw.ac.th/?page_id=385

โรงเรียนสตรีชัยภูมิ. (2564). เพลงมาร์ชโรงเรียนสตรีชัยภูมิ. เข้าถึงได้จาก

http://satrichaiyaphum.ac.th/datashow_14411

โรงเรียนสตรีนครสวรรค์. (2564). เพลงประจำโรงเรียนสตรีนครสวรรค์. เข้าถึงได้จาก

http://www.sns.ac.th/l_music1.html

โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์. (2564). เพลงโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก <https://www.streerat.ac.th/>

โรงเรียนสตรีภูเก็ต. (2564). ข้อมูลทั่วไป. เข้าถึงได้จาก

http://www.satreephuket.ac.th/basic_data/general.html

โรงเรียนสตรีศรีน่าน. (2564). เพลงประจำโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก

<https://sites.google.com/a/srinan.ac.th/srinan1/keiyw-kab-rongreiyng-phelng-praca-rongreiyng>

โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ. (2564). เพลงโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ. เข้าถึงได้จาก

<https://www.facebook.com/streesp.ac.th/posts/1606397142961893/>

โรงเรียนสตรีสิริเกศ. (2564). ข้อมูลทั่วไป. เข้าถึงได้จาก http://www.ssk.ac.th/?page_id=9

โรงเรียนสภาราชินีจังหวัดตรัง. (2564). เพลงมาร์ชสภาราชินี. เข้าถึงได้จาก

http://websapa.spa.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&layout=edit&id=397

โรงเรียนสมุทรปราการ. (2564). เกี่ยวกับโรงเรียนสมุทรปราการ. เข้าถึงได้จาก <https://www.prakan.ac.th/เกี่ยวกับโรงเรียนสมุทรปราการ/>

โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม. (2564). เพลงโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก http://www.suw.ac.th/data_23526

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี. (2564). Video / Audio. เข้าถึงได้จาก <https://www.st.ac.th/599-2/>

โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา. (2564). เพลงมาร์ชประจำโรงเรียนสุราษฎร์พิทยา. เข้าถึงได้จาก

http://marchmattayomschoolthailand.blogspot.com/2012/02/blog-post_9363.html

โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย. (2564). เพลงประจำโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย. เข้าถึงได้จาก

http://marchmattayomschoolthailand.blogspot.com/2012/08/blog-post_16.html

โรงเรียนอุตรดิตถ์. (2564). เพลงมาร์ชโรงเรียน. เข้าถึงได้จาก http://www.ud.ac.th/datashow_206366

โรงเรียนอุตรดิตถ์. (2564). UTD SONG. เข้าถึงได้จาก

www.utd.ac.th/utdschool/utdsong/track2.htm

วิภาดา รัตนติลก ณ ภูเก็ต. (2559). ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างความเป็นชาย-ความเป็นหญิงในหนังสือชุด “เมื่อคุณตาคุณยายยังเด็ก”. *รมยสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 14(3), 27-34.

วิสันต์ สุขวิสิทธิ์. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในหนังสือเรียนรายวิชาภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2503-2544: การศึกษาตามแนววาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สรณี วงศ์เบ็ญสัจจ์, หัตยา จันทรมังกร, และ ศตนันต์ เปียงบุญทา. (2547). *หนังสือนิทานภาพสำหรับเด็กของไทยที่ได้รับรางวัล: การวิเคราะห์เชิงวรรณกรรมและวาทกรรม*. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุมาวัลย์ ชีข้าง. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับอุดมการณ์ในเรื่องเล่าสำหรับเด็กในหนังสือวันเด็กแห่งชาติ พ.ศ. 2523 - 2553. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

1. ผลการศึกษาสัญญาะลี

ตารางที่ 12 ผลการศึกษาสัญญาะลี

ถ้อยคำ	สัญญาะลี	ประเภท	ความหมาย	อุดมการณ์
1. บานเย็นอยู่ไหน เราอยู่นั้น เพราะบานเย็นนั้นนำชัยให้เรา สี่ที่เรารักตั้งดวงใจ คือ สี่บานเย็น บานเย็นเด่นงาม อร่ามวิไล เราต้องเทิดทูน (โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย , 2564)	สี่บานเย็น	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน
2. ฟ้า ขาวเราชาววัฒนไทย์ ทุกรุ่นทุกวัยพร้อมใจ สมานฉันท์ ร่วมสามัคคี ไฉนตรีมีต่อกัน เคยร่วมชั้น ร่วมสถาน การศึกษา (โรงเรียนวัฒนไทย์พายัพ, 2564)	สี่ฟ้าและสี่ขาว	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี
3. สี่ฟ้า สดใสวิไลดูเด่น ขาว บริสุทธิ์สะอาดเป็น ศักดิ์ศรี ตั้งดวงใจของเรา เหล่าน้องพี่ วัฒนไทย์แห่งเรานี้เนิ่นนานมา (โรงเรียนวัฒนไทย์พายัพ, 2564)	สี่ฟ้า	สัญลักษณ์	ความสดใส	การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน
	สี่ขาว		ความบริสุทธิ์	
4. ฟ้า-ขาว ศักดิ์ศรีแห่งล้านนา	สี่ฟ้าและสี่ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและเทิดทูนโรงเรียน

<p>จงวัฒนาสถาพรช้วนินฟ้า เกียรติวัฒนโนทัยเราควร เทิดไว้ ให้ดำรงคงอยู่ยั่งยืนนาน (โรงเรียนวัฒนโนทัยพายัพ, 2564)</p>				<p>ความภูมิใจในบ้าน เกิด</p>
<p>5. สัญลักษณ์น้ำเงินขาว พรราวสีสด สีกำหนดใช้ร่วม สโมสร (โรงเรียนลำปางกัลยาณี, 2564)</p>	<p>สีน้ำเงินและสี ขาว</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>โรงเรียน</p>	<p>ความสามัคคี</p>
<p>6. น้ำเงินหมายประมุข แห่งไทยชาติ ไต้เบื้องบาท บารมีปกเกล้า (โรงเรียนลำปางกัลยาณี, 2564)</p>	<p>สีน้ำเงิน</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>พระมหากษัตริย์</p>	<p>ความสำคัญของ พระมหากษัตริย์</p>
<p>7. ขาวคือพุทธบริสุทธิ์ พระศาสดา น้อมนำมา ดำรงดุจธงชัย (โรงเรียนลำปางกัลยาณี, 2564)</p>	<p>สีขาว</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>ศาสนาพุทธ</p>	<p>ความสำคัญของ ศาสนา</p>
<p>8. สีน้ำเงินมองเห็นเด่น ประจักษ์ คือองค์มรรค ธรรมะสว่างไสว (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)</p>	<p>สีน้ำเงิน</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>หลักคำสอนของ ศาสนาพุทธ</p>	<p>ความสำคัญของ ศาสนา</p>
<p>9. สีโลหิตเกลียวกลม สมชาติชาย (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)</p>	<p>สีแดงเลือด</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>ความเป็นชาย</p>	<p>ความเป็นชาย</p>

10. ชมพู่ หมายถึงสีเด่นเป็น คนจริง (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)	สีชมพู	สัญลักษณ์	การพูดจริงทำ จริง	การมีวินัยและ ความมานะ
11. อัน พวกเราชาว น้ำเงิน ชมพู่ จะเชิดชูสถาบันมั่น รักษา ให้อยืนยงคงอยู่คู่ วิญญา ชั่วดินฟ้าอุตรดิตถ์ สถิตใจ (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)	สีน้ำเงินและสี ชมพู	สัญลักษณ์	นักเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
12. ขาว นีกระลึกไว้ กรมท่าจะยืนยง คุณธรรม นำมณะเราจะตามพุทธ องค์ พวกเราจะดำรง มั่นคงนิรันดร์ไป เหนือดวง ชีวีตรุณีที่บูชา (โรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี, 2564)	สีขาว	สัญลักษณ์	ศาสนาพุทธ	ความสำคัญของ ศาสนา
13. การกีฬา กรมท่าขาว นี้ กล้าแกร่งเกริกเกรียงไกร เกียรติคุณแพร่ไปทั่วโลก (โรงเรียนอุตรดิตถ์ตรุณี, 2564)	สีน้ำเงิน กรมท่าและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความเป็นเลิศ ทางด้านกีฬา
14. ม่วงขาว สีของเรา ยิ่งใหญ่ การกีฬาเกรียงไกรใน สนาม มีฝีมืองดงาม ขึ้นชื่อลือ นามแก่กล้าคว้าเอาชัย	สีม่วงและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความเป็นเลิศ ทางด้านกีฬา

(โรงเรียนสุโขทัยวิทยาคม , 2564)				
15. นพมาศจัดเป็นสัญลักษณ์ กรมท่าขาว ประจักษ์ ศักดิ์ศรีสง่า (โรงเรียนอุดมทรูณี, 2564)	สีน้ำเงิน กรมท่าและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
16. สีม่วงขาวงามล้ำ ประจำใจ เป็นจุดหมายร่วมสัมพันธ์ ไม่ฉันทา (โรงเรียนนครสวรรค์, 2564)	สีม่วงและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความสามัคคี การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
17. สัญลักษณ์ม่วงขาว ของเรานั้น เป็นมิ่งขวัญ ร่วมใจใคร่รู้ สีม่วงขาวเราเลิศต้องเชิด ชู ให้คงอยู่ยืนมั่นนิรันดร (โรงเรียนนครสวรรค์, 2564)	สีม่วงและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน การรักษาชื่อเสียง ของโรงเรียน
18. สีขาวนั้นไชร้คือน้ำใจ อยุธยา (โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย , 2564)	สีขาว	สัญลักษณ์	น้ำใจ	ความมีน้ำใจ
19. สีแดงนั้นหนาชื่อว่า โลหิต อุทิศติดเอาไว้ในแดนสยาม (โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย , 2564)	สีแดง	สัญลักษณ์	เลือด	ความสำคัญของ ชาติ

20. ขาวแดงแสงส่องมอง งาม คือว่านามอยุธยาวิทยาลัย เรารักนามนี้ไซ้ร่ประหนึ่ง ชีวิต ทุกหยาดโลหิตบริสุทธิ์ อยุธยา (โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย , 2564)	สีขาวและสี แดง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
21. สีกรมท่าขาวงามสง่า (โรงเรียนจอมสุรางค์ อุปถัมภ์, 2564)	สีน้ำเงิน กรมท่าและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
22. ฟ้า-เหลืองของเรารุ่ง เรืองรอง เป็นสีผองนวล เราแนบใจ (โรงเรียนสมุทรปราการ, 2564)	สีฟ้าและสี เหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความสามัคคี
				การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
23. ขาวสลับเขียวระยับสี เลือดสตรีสมุทรปราการ งามแท้แปรสองสถาน (โรงเรียนสตรี สมุทรปราการ, 2564)	สีขาวและสี เขียว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
24. ขาวพุทธศาสน์ แห่งชาติไทย (เห่) (โรงเรียนสตรี สมุทรปราการ, 2564)	สีขาว	สัญลักษณ์	ศาสนาพุทธ	ความสำคัญของ ศาสนา
25. เขียวน้ำสีทะเลเข้ม เลือดน้ำเค็มเต็มทรวงใน (โรงเรียนสตรี สมุทรปราการ, 2564)	สีเขียว	สัญลักษณ์	ทะเล	ความภูมิใจในบ้าน เกิด

<p>26. ฟ้าเหลืองงาม ประเสริฐอันเลิศล้ำ สี ประจำสำคัญอันสดใส (โรงเรียนวิสุทธรังสี, 2564)</p>	<p>สีฟ้าและสี เหลือง</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>โรงเรียน</p>	<p>การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน</p>
<p>27. ชมพูฟ้าสองสีคือ ดวงใจ (โรงเรียนประจวบ วิทยาลัย, 2564)</p>	<p>สีชมพูและสี ฟ้า</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>โรงเรียน</p>	<p>การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน</p>
<p>28. พวกเราพร้อมใจ รักษาไว้ซึ่งธงของเรา ให้รุ่ง ให้เรืองกระเดื่องลือไกล ธวัชชัย ชมพูฟ้า เจริญ วัฒนา ยืนยงคงอยู่คู่ประจวบ วิทยาดราบสิ้นดินฟ้า (โรงเรียนประจวบ วิทยาลัย, 2564)</p>	<p>สีชมพูและสี ฟ้า</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>โรงเรียน</p>	<p>การรักษาชื่อเสียง ของโรงเรียน</p>
<p>29. ตากพิทยาคม ตาก พิทยาคม แหล่งเรียนอบรมลูกสีฟ้า กล้าแกร่ง ดวงคบเพลิงแดงเป็นแสง สว่างส่องทางศึกษา (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)</p>	<p>สีฟ้า</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>นักเรียน</p>	<p>บทบาทหน้าที่ของ โรงเรียน</p>
<p>30. มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคมไทย นั่นคือหลักชัยของลูกสีฟ้า ตากพิทยาคม</p>	<p>สีฟ้า</p>	<p>สัญลักษณ์</p>	<p>นักเรียน</p>	<p>ความสำคัญของ ชาติ</p>

(โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)				
31. พรหมานุสรณ์ เกริกเกียรติขจรแผ่ไกล น้ำเงินชมพูนั้นคู่ใจ เทิดนามไว้ในใจเรา (โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี, 2564)	สีน้ำเงินและสี ชมพู	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
32. ราชโบริกาฯ ถิ่นนี้ดี เสมอ น้ำเงิน เหลือง แดง เลอ เลิศประเสริฐศรี (โรงเรียนราชโบริกาฯ เคราะห์, 2564)	สีน้ำเงิน สี เหลืองและสี แดง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
33. กรมท่าเนื้อเราเกริก ไกร ชื่อเสียงเด่นในชลบุรี (โรงเรียนชลกันยานุกูล, 2564)	สีน้ำเงิน กรมท่าและสี เนื้อ	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
34. พลิว พลิว ธงชัยที่มี เกียรติอยู่ น้ำเงินชมพูงาม เด่นเป็นศักดิ์ศรี โบกสะบัด เฟื่องในไพฑาตรี (โรงเรียนตัดตรุณี, 2564)	สีน้ำเงินและสี ชมพู	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
35. ฟ้าเหลืองผ่องโบก พลิวปลิวสลับ ดุจ แกนกลางรวมน้ำใจใน ศักดิ์ศรี (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี, 2564)	สีฟ้าและสี เหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความสามัคคี การมีน้ำใจ

36. ฟ้าเหลือง นี้ คือ ศักดิ์ศรีชาวเมืองตราด (โรงเรียนตราษตระการ คุณ, 2564)	สีฟ้าและสี เหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความภูมิใจในบ้าน เกิด
37. มั่นคงไว้เหลืองฟ้าเรา รักเผ่าพงศ์ (โรงเรียนตราษตระการ คุณ, 2564)	สีเหลืองและสี ฟ้า	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี
38. เหลืองฟ้า งามยามลม พลิ้วปลิวสะบัด สีเหลือง เรืองจรัส ฟ้าแจ่มจัด เจิด จำรูญ (โรงเรียนตราษตระการ คุณ, 2564)	สีเหลืองและสี ฟ้า	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
39. น้ำเงินฟ้า ดูแล้วงามดี สีธงนี้เป็นศรีธงชัย สีรวม ร่วมใจ จะรับชำระไว้ใน ไมตรี มิตินที่แยกกัน (โรงเรียนสตรีประเสริฐ ศิลป์, 2564)	สีน้ำเงินและสี ฟ้า	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความสามัคคี การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
40. เราชมพู ฟ้า เหลือง ทั้งเมืองเลื่องลือชื่อ กระฉ่อน (โรงเรียนขอนแก่น วิทยายน, 2564)	สีชมพู สีฟ้า และสีเหลือง	สัญลักษณ์	นักเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
41. ชมพู ฟ้า เหลือง จะ เฟื่องกระเดื่องแดนไกล ขอทูนเทิดไว้ ขอนแก่น วิทยายน	สีชมพู สีฟ้า และสีเหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน

(โรงเรียนขอนแก่น วิทยายน, 2564)				
42. พลังเราเหล่าพี่น้อง ผองกล้ายา มั่นคงนักหนา สามัคคีดีเป็นหนึ่งใน มี อุปสรรคลูกสีชมพูไม่พริ้น พริ้ง ด้วยคำนี้ถึงศักดิ์ศรี เราชาวกล้ายา (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)	สีชมพู	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี
43. มีวินัยใส่ใจคำสอน กตัญญูช่วยนิรันดร สร้างถิ่น เหลืองแดงกล้าแข่งก้าว ไกล (โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุม พล, 2564)	สีเหลืองและสี แดง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การมีวินัย ความกตัญญู
44. น้ำเงินเหลืองเรือง ศักดิ์ศรี พวกเราพร้อมยอม พลีเทิดทูนเกียรติไว้ ต่าง พร้อมกันอวยชัย ศรีสะ เกษวิทยาลัยจงเจริญ เทอญ (โรงเรียนศรีสะเกษ วิทยาลัย, 2564)	สีน้ำเงินและสี เหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
45. สถาบันอันรุ่งเรืองวิไล มีขวัญใจใครใครพากัน นิยม สดศรีน้องพี่ศิวิกรมย์ ต่างชื่นชมชาวเราสีขา วชมพู	สีขาวและสี ชมพู	สัญลักษณ์	นักเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน

(โรงเรียนสตรีสิริเกศ, 2564)				
46. ชื่อเสียงของเราก้อง ทั่วประเทศ สิริเกศนามนี้ บารมีเคียงคู่ นาครามย์ เกรงพวกเรานักสู้ ต่างชื่นชู ชมพู่ให้วัฒนา (โรงเรียนสตรีสิริเกศ, 2564)	สีชมพู	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
47. สดุดีวีเชียรมาตุขอสดุดี สดุดีสีน้ำเงินขาว (โรงเรียนวิเชียรมาตุ, 2564)	สีน้ำเงินและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
48. น้ำเงิน-ขาวนี้สีเรา เพริศเพราะส่งสูงคุณค่า (โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง, 2564)	สีน้ำเงินและสี ขาว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
49. น้ำเงินเหลืองดูเด่น เป็นสง่า คู่เมืองนรา สถาบันอันยิ่งใหญ่ ความสามารถไม่น้อยหน้า กว่าใครใคร (โรงเรียนนราสิกขาลัย, 2564)	สีน้ำเงินและสี เหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
50. น้ำเงินขาวร่วมจิต ร่วมชีวิตขวัญใจ เทิดธงเรา ไว้เป็นสักขี เราสมานเรา สมัคร ร่วมกันสามัคคี (โรงเรียนสตรีภูเก็ต, 2564)	สีน้ำเงินและสี ขาว	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี

51. ชมพูคือผู้มีความรัก สี เขียวแน่นหนักเป็นหนัก หนาเขียวชมพูชูตรงเด่นงาม ตา (โรงเรียนสุราษฎร์ธานี, 2564)	สีชมพู	สัญลักษณ์	ความรัก	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
	สีเขียว		ความหนักแน่น	
52. แหล่งใจคือน้ำเงิน เหลือง (โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา, 2564)	สีน้ำเงินและสี เหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความสามัคคี
53. ประดอคงกันเหมือน น้องพี่ ร่วมรักร่วมสามัคคี สีส้มฟ้านี้คือสายเลือดเรา (โรงเรียนชลราษฎร์อำรุง, 2564)	สีส้มและสีฟ้า	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี

2. ผลการศึกษาสัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน

ตารางที่ 13 ผลการศึกษาสัญลักษณ์ตราสัญลักษณ์ประจำโรงเรียน

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย	อุดมการณ์
1. ตราพระแท่นศิลาอาสน์ ปราสาทสถิต เป็นดวงจิตรวมใจศิษย์ชาย หญิง แหล่งวิชาพัฒนาศึกษาจริง มโนนึ่งน้อมประนมกัมพูชา (โรงเรียนอุตรดิตถ์, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูน โรงเรียน
	พระแท่นศิลา อาสน์ที่อยู่ในวัด พระแท่นศิลา อาสน์ และเป็น ตราประจำ จังหวัดอุตรดิตถ์			
2. คันกระสุนสัญลักษณ์ สลักใจ	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน	สัญลักษณ์	มิตรภาพของ นักเรียน	ความสามัคคี

อยู่ที่ไหนเรารักกันจริงเรา ไม่ทิ้งกัน (โรงเรียนวิสุทธิรังสี, 2564)	การมุ่งตรงไป ข้างหน้าสู่ เป้าหมาย			
3. ตากพิทยาคม ตากพิทยา คม แหล่งเรียนอบรมลูกสีฟ้า กล้าแกร่ง ดวงคบเพลิง แดงเป็นแสงสว่างส่องทาง ศึกษา (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน ความรู้ ความดี เกียรติยศ และ ชื่อเสียง	สัญลักษณ์	บทบาทหน้าที่ ของโรงเรียน	บทบาทหน้าที่ ของโรงเรียน
4. คชสารชุกคบเพลิง เรารื่นเริงภูมิใจรักสามัคคี เป็นแสงธรรมส่องนำดวงชีวิ (โรงเรียนพรหมานุสรณ์ จังหวัดเพชรบุรี, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน ข้างหมายถึงวัด ข้างที่เป็นสถาน ที่ตั้งโรงเรียน คบเพลิงหมายถึง ความรู้	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี
5. โรงเรียนเราเบญจมาเทศ อุทิศ ตราพระแก้วเหมือนชีวิต จิตผ่องใส เขามไหศวรรย์ นั้นงามเด่นเห็นเตือนใจ เทิดทูนไว้คู่สยามนาม บ.ม. (โรงเรียนเบญจมาเทศอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน ตราประจำ โรงเรียนที่ได้รับ พระราชทานมา จาก พระบาทสมเด็จพระ พระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูน โรงเรียน
6. เครื่องหมายมงกุฎ ยิ่งใหญ่	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน	สัญลักษณ์	โรงเรียน	

ชูเชิดเอาไว้งติ เพราะมีแต่ ความสำคัญ (โรงเรียนสตรีประเสริฐ ศิลป์, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียนที่ ได้รับพระบรมรา ชานุญาตจาก พระบาทสมเด็จพระ พระเจ้าอยู่หัว			การยกย่องและ เทิดทูน โรงเรียน
7. พงเราวิเชียรพร้อมใจ พรราวฟ้าตราเพชรเกรียง ไกร เป็นหลักชัยสัญลักษณ์แห่ง ศักดิ์ศรี (โรงเรียนวิเชียรมาตุ, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน ความแข็งแกร่ง ความอดทน และ การมีระเบียบ วินัย	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความสามัคคี
8. อาณาจักรถิ่นนี้มี พระ แก้ว เป็นแหล่งเดียว สถาบันการศึกษา องค์ปิยมหาราชประทานมา เราพร้อมหน้าเปล่งวจา สดุดี (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี, 2564)	ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียน ตราสัญลักษณ์ ประจำโรงเรียนที่ ได้รับพระบรมรา ชานุญาตจาก พระบาทสมเด็จพระ พระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูน โรงเรียน

3. ผลการศึกษาสัญลักษณ์ธง

ตารางที่ 14 ผลการศึกษาสัญลักษณ์ธง

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย	อุดมการณ์
1. พลั่ว พลั่ว ธงชัยที่มีเกียรติ อยู่	ธง	สัญลักษณ์	เกียรติ	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน

น้ำเงินชมพูงามเด่นเป็น ศักดิ์ศรี โบกสะบัดเฟื่องในไทธาตรี (โรงเรียนตัดตรุณี, 2564)				
2. ธงสีชมพูคู่การกีฬาพาให้ ร่วมเย็น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)	ธงสีชมพู	สัญลักษณ์	โรงเรียน	ความเป็นเลิศ ทางด้านกีฬา
3. เขียวชมพูชูเด่นงามตา (โรงเรียนสุราษฎร์ธานี, 2564)	ธง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
4. ใต้ร่มธงม่วงเหลือง เฟื่อง ศักดิ์ศรี (โรงเรียนสตรีชัยภูมิ, 2564)	ธงสีม่วงเหลือง	สัญลักษณ์	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
5. พวกเราพร้อมใจ รักษาไว้ซึ่งธงของเรา ให้รุ่งให้เรืองกระเดื่องลือไกล ธวัชชัย ชมพูฟ้า เจริญวัฒนา ยืนยงคงอยู่คู่ประจวบวิทยา ตราบสิ้นดินฟ้า (โรงเรียนประจวบวิทยาลัย, 2564)	ธง	สัญลักษณ์	ชื่อเสียง	การรักษา ชื่อเสียงของ โรงเรียน

4. ผลการศึกษาสัญลักษณ์เลือด

ตารางที่ 15 ผลการศึกษาสัญลักษณ์เลือด

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย	อุดมการณ์
1. ข้าขออธิษฐานสาบานตน หากใครมาผจญชาติเราไซ้	เลือดเนื้อ	ดรรชนี	ชีวิต	ความสำคัญของ ชาติ

เลือดเนื้อทุก ๆ หยาด สามารถให้ได้ ขอให้ไทยคง ไทยชั่วกาล (โรงเรียนยุพราชวิทยาลัย, 2564)				
2. เลือดเราคือน้ำเงินเหลือง ประเทืองนาม (โรงเรียนสตรีนครสวรรค์, 2564)	เลือดสีน้ำเงิน เหลือง	สัญลักษณ์	นักเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
3. รักมันสามัคคีตราบชีวา ตามสมญาเลือดน้ำเค็ม (โรงเรียนสมุทรปราการ, 2564)	เลือดน้ำเค็ม	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี
4. ขาวสลับเขียวระยับสี เลือดสตรีสมุทรปราการ งามแท้แปรสองสถาน (โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, 2564)	เลือด	ดรรชนี	นักเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
5. เตียวนี้สีทะเลเข้ม เลือดน้ำเค็มเต็มทรวงใน (โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ, 2564)	เลือดน้ำเค็ม	สัญลักษณ์	บ้านเกิด	ความภูมิใจใน บ้านเกิด
6. เลือดแดงขาวของเรา ยิ่งใหญ่ อยู่ที่ไหนให้ใครรู้ว่า พวกเราคือลูกกาญจนา สถาบันอันมีค่าน่าภูมิใจ (โรงเรียนกาญจนา เคราะห์, 2564)	เลือดสีแดง ขาว	สัญลักษณ์	นักเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน

7. เลือดของเราเป็นสีขาว กรมท่า คือสัญญาว่าร่วมกันอย่า หวั่นไหว (โรงเรียนเบญจมเทพอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี, 2564)	เลือดสีขาว กรมท่า	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความสามัคคี
8. มีมานะประจำห้วงดวง กมล เลือดเข้มข้นลูกเบญจะ จันทบุรี (โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดจันทบุรี, 2564)	เลือด	ดรรชนี	นักเรียน	การมี มานะ

5. ผลการศึกษาสัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา

ตารางที่ 16 ผลการศึกษาสัญลักษณ์วัตถุหรือสถานที่ทางศาสนา

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย	อุดมการณ์
1. สมุทราภรณ์ นามโอฬาร สถานศึกษา พระสมุทราเจดีย์ที่บูชา สัญลักษณ์เลขเก้าเรื่องนาม (โรงเรียนสมุทราภรณ์, 2564)	เจดีย์	ภาพเหมือน	สิ่งศักดิ์สิทธิ์	ความสำคัญ ของศาสนา
2. คุณความดีเป็นเกียรติศรีคู่ กัลยา เรามีนางฟ้าคู่ขวัญปรัชญา วิชาการเด่น (โรงเรียนกัลยาณวัตร, 2564)	นางฟ้า	สัญลักษณ์	นักเรียน	ความเป็นหญิง ความเป็นเลิศ ทางด้าน วิชาการ
3. พุทธศากยมุนีศรีดาก พิทยาคม	พระพุทธรูป	ภาพเหมือน	สิ่งศักดิ์สิทธิ์	ความสำคัญ ของศาสนา

เป็นประกายเพชรพรหม เจดีย์วัดสระเกษป้อมปัด เกทภัย (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)	เจดีย์			
4. เจ้าพ่อหลักเมืองคือหลัก ชัย นบบูชาไว้ด้วยใจศรัทธา (โรงเรียนสมุทรปราการ, 2564)	ศาลหลักเมือง	ภาพเหมือน	สิ่งศักดิ์สิทธิ์	ความสำคัญ ของศาสนา

6. ผลการศึกษาสัญลักษณ์สิ่งของอื่น ๆ

ตารางที่ 17 ผลการศึกษาสัญลักษณ์สิ่งของอื่น ๆ

ถ้อยคำ	สัญลักษณ์	ประเภท	ความหมาย	อุดมการณ์
1. พิไสพิสุทธิ์ดุจเทพแต่ง ไขแสงส่องสรวาวแว เปรียบประดุจดวงแก้ว เจียรระโนงามดี คือศิษย์ยาสตรีศรีน่าน (โรงเรียนสตรีศรีน่าน, 2564)	ดวงแก้ว	สัญลักษณ์	นักเรียน	บทบาทหน้าที่ ของโรงเรียน
2. สถาบันเรามีค่ากว่าเพชร มณี เป็นศักดิ์ศรีแก่เราชาวกาญจน์ (โรงเรียนกาญจนาอนุเคราะห์, 2564)	เพชร	สัญลักษณ์	คุณค่าของ โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
3. เป็นประทีปธรรมงามกรिया ดวงจิตแจ่มใส (โรงเรียนตากพิทยาคม, 2564)	ประทีป	สัญลักษณ์	บทบาทหน้าที่ ของโรงเรียนใน การอบรมสั่ง สอนให้นักเรียน	การมีมารยาท

			มีมารยาทและ ปฏิบัติตาม หลักธรรมคำ สอนของศาสนา พุทธ	ความสำคัญของ ศาสนา
4. โรงเรียนเราเบญจมาศ อุทิศ ตราพระแก้วเหมือนชีวิตจิต ส่องใส เขมโหดวรัยน์นังามเด่นเห็น เตือนใจ เทิดทูนไว้คู่สยามนาม บ.ม. (โรงเรียนเบญจมาศอุทิศ จังหวัดเพชรบุรี, 2564)	ภูเขา	ดรรชนี	โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน
5. แหล่งศึกษาเลิศล้ำดำรงสุข สันต์ ตั้งเพชรเปล่งประกายนั้น คงเลอค่าทุกคืนทุกวันมิโรยรา (โรงเรียนวิเชียรมาตุ, 2564)	เพชร	สัญลักษณ์	คุณค่าของ โรงเรียน	การยกย่องและ เทิดทูนโรงเรียน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวณาศิณี บุญมา
ประสบการณ์การทำงาน	มกราคม พ.ศ. 2560 – พฤษภาคม พ.ศ. 2560 อาจารย์ผู้ช่วยสอนประจำ กลุ่มเรียนที่ 3 และ 13 รายวิชาทักษะภาษาไทย (รหัสวิชา 001201-1) สังกัดกองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ตุลาคม พ.ศ. 2559 – สิงหาคม พ.ศ. 2560 บรรณาธิการนิตยสาร MFU Literary Magazine สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2556 - พ.ศ. 2560 ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
รางวัลที่ได้รับ	ทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณรายได้สำหรับนิสิตบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีงบประมาณ 2562

